

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRK HALK MÜZİĞİ ÜFLEME ÇALGILARLA
İLGİLİ EĞİTİM/ÖĞRETİM MATERYALLERİ
ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI

Gökhan KULAY
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Attila ÖZDEK

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gökhan KULAY
	Numarası	17830902111
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılarla İlgili Eğitim/Öğretim Materyalleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

09/12/2019

Gökhan KULAY

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gökhan KULAY
	Numarası	17830902111
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Attila ÖZDEK
	Tezin Adı	Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılarla İlgili Eğitim/Öğretim Materyalleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılarla İlgili Eğitim/Öğretim Materyalleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması" başlıklı bu çalışma 09/12/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Doç. Dr. Attila ÖZDEK	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI	

ÖNSÖZ

Türk halk müziği üfleme çalgıları eğitim öğretim materyallerinin analizlerinin yapıldığı bu tezin ortaya çıkış sürecinin başından sonuna kadar bana destek olan, cesaret veren, hayatın her alanında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığımız tez danışmanım, çok değerli ve kıymetli Sayın Doç. Dr. Attila ÖZDEK hocama,

Beni mey çalgısı ile tanıştıran bana yeni ufuklar açan, bu yola çıktığım ilk andan beri üzerimde çok emeği olan emekli TRT sanatçısı Sayın Mustafa YARICI hocama,

Yaptığım her işte arkamda duran, beni destekleyen, tüm gücüyle daha iyi bir eğitim almam için çabalayan annem Emine KULAY'a ve abim Hakan KULAY'a, desteğini hep arkamda hissettiğim ve tez sürecimde de gece gündüz demeden yardımlarını esirgemeyen Görkem KAYA'ya, bu süreçte bana manevi destek veren, yanımda olan Evrim TEZCAN'a,

Tez savunma jürimde bulunan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI ve Sayın Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gökhan KULAY

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gökhan KULAY
	Numarası	17830902111
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Attila ÖZDEK
	Tezin Adı	Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılarla İlgili Eğitim/Öğretim Materyalleri Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması

ÖZET

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin en önemli boyutlarından birisidir. Çalgı eğitiminde başlangıçtan itibaren çeşitli düzeyler için kullanılacak eğitim-öğretim materyalleri büyük önem arz etmektedir. Geleneksel müzik kültürümüze ait çalgılarımızın eğitim süreçleri tarih boyunca usta-çırak ve meşk sistemiyle yapıldığından yazılı ve basılı metodolojik çalışmaların sayıca henüz yeterli seviyeye ulaşmadığı, var olanların da çeşitli açılardan eleştirilere maruz kaldığı bilinmektedir. Bu noktadan hareketle Türk halk müziği üfleme çalgılarımızın eğitimine dönük sınırlı sayıdaki yayının incelenmesinin bundan sonra yapılacak çalışmalara olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülerek 9 yazara ait 13 yayın ayrıntılı bir içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden kaynak tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında; yayınların son on yılda dikkat çekici şekilde arttığı, yazarlarının tamamına yakınının erkek olduğu, çoğunluğunun mesleki müzik eğitiminden mezun olduğu, çoğunlukla basit ölçü yapılarına ve makamsal yapıdaki ezgilere yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metot, Çalgı Eğitimi, Çalgı Öğretimi, Üfleme Çalgılar, Nefesli Çalgılar, Kaval, Mey, Zurna, Balaban, Türk Halk Müziği

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gökhan KULAY
	Numarası	17830902111
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Attila ÖZDEK
	Tezin Adı	A Content Analysis Study on Educational / Teaching Materials Related to Turkish Folk Music Wind Instruments

SUMMARY

Instrument education is one of the most important dimensions of music education. In the instrument education, the educational materials to be used for various levels are of great importance. It is known that since the educational processes of our instruments belonging to our traditional music culture have been conducted with master-apprentice system throughout the history, the written and printed methodological studies have not yet reached a sufficient number and the existing ones are subject to criticism from various perspectives. From this point of view, it is thought that examining the limited number of publications on the education of Turkish folk music wind instruments will contribute to the studies to be made in the future and 13 publications of 9 authors have been subjected to a detailed content analysis. In this research, literature review model, one of the qualitative research methods, was used. In the light of the findings; It has been determined that the number of publications have increased remarkably in the last decade, almost all of the writers are male, most of them are graduates from vocational music education, mostly simple measurement structures and melodies in the form of maqam were subjects of these studies.

Keywords: Method, Instrument Education, Instrument Teaching, Wind Instruments, Kaval, Mey, Zurna, Balaban, Turkish Folk Music

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Varsayımlar (Sayıltılar)	4
1.7. Sınırlılıklar	4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ LİTERATÜR	5
2.1. Türk Halk Müziği Nefesli Çalgıların Sınıflandırılması	5
2.3. Nefes Üflenerek Ses Üreten Türk Halk Müziği Çalgıları	6
2.3.1. Kavallar/Düdükler	6
2.3.1.1. Dilli Kaval	7
2.3.1.2. Dilsiz Kaval	9
2.3.2. Mey: Balaban, Duduk	10
2.3.3. Zurna	11
Resim 3- Zurna ve Kısımları	11
2.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar	12
3. YÖNTEM	19
3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Evren ve Örneklem	19
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	19
3.4. İncelenen Yayınların Yazarlarına Ait Sosyo-Demografik Özellikler	20
4. BULGULAR VE YORUM	24
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	24
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	27
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	30

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	32
4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	44
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	56
5.1. Sonuçlar.....	56
5.2. Öneriler.....	57
KAYNAKÇA.....	58

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1- Türk Halk Müziği Üfleme Çalgıları İle İlgili Yazılan Kitaplar Ve Yazar Adları	20
Tablo 2- Kitap Yazarlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	21
Tablo 3- Kitap Yazarların Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	21
Tablo 4 Lisans Mezunu Kitap Yazarlarının Mezun Oldukları Programlara Göre Dağılımı	22
Tablo 5 Kitap Yazarlarının Görevlerine Göre Dağılımı	22
Tablo 6- Kitap Yazarlarının Çalıştıkları Kurumlara Göre Dağılımı.....	22
Tablo 7- Kitaplarının Boyutlarına Göre Dağılımı	24
Tablo 8- Kitaplarda Tercih Edilen Cilt-Spiral Dağılımı.....	24
Tablo 9- Kitapların Basım Yıllarına Göre Dağılımı	25
Tablo 10- Kitaplarının Yayınlandığı İllere Göre Dağılımı.....	25
Tablo 11- Kitapların Oturuş, Duruş, Tutuş İle İlgili Görsellerin Bulunma Durumuna Göre Dağılımı	26
Tablo 12- Kitapların Görsel İşitsel Eklenti Bulunma Durumuna Göre Dağılımı.....	26
Tablo 13- Kitapların Temel Müzik Teorisi Bilgilerini İçerme Durumuna Göre Dağılımı	27
Tablo 14- Kitaplarda Çeşitli Kuramsal Bilgilerin Bulunma Durumu.....	29
Tablo 15- Kitaplardaki amaç/hedef ve seviye ile ilgili bilgilerin verilme durumu ...	31
Tablo 16- “Fedai Tekşahin - Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	32
Tablo 17- “Burhan Tarlabası – Ortaöğretim İçin Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	33
Tablo 18- “Burhan Tarlabası –Yeni Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	34
Tablo 19- “Burhan Tarlabası - Öz Çalgımız Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	34
Tablo 20- “Burhan Tarlabası - Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı.....	35
Tablo 21- “Levent Canımoğlu-Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı.....	36

Tablo 22- “Temel Hakkı Karahasan-Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	36
Tablo 23- Kaval Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Genel Dağılımı	37
Tablo 24- “Ali Yılmaz-Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı... 38	
Tablo 25- “Cebrail Kalın – Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	39
Tablo 26- “Temel Hakkı Karahasan- Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	39
Tablo 27- “Songül Karahasanoğlu-Mey Ve Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı.....	40
Tablo 28- “Zafer Küçük-Zurna Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	40
Tablo 29- “Alihan Samedov-Balaban Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı	41
Tablo 30 Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Dağılımı.....	42
Tablo 31 Kaval, Mey, Balaban, Zurna Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Dağılımı	43
Tablo 32-“Fedai Tekşahin-Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	44
Tablo 33-“Burhan Tarlabaşı-Öz Çalgımız Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	45
Tablo 34- “Burhan Tarlabaşı-Yeni Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	46
Tablo 35- “Burhan Tarlabaşı-Ortaöğretim İçin Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	46
Tablo 36- “Temel Hakkı Karahasan – Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	47
Tablo 37- “Burhan Tarlabaşı-Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	47
Tablo 38- “Levent Canımoğlu – Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	48
Tablo 39- Kaval Kitaplarındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı.....	49

Tablo 40- “Songül Karahasanoğlu-Mey ve Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	50
Tablo 41- “Temel Hakkı Karahasan-Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	50
Tablo 42- “Alihan Samedov-Balaban Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	51
Tablo 43- “Cebrail Kalın – Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	51
Tablo 44- “Ali Yılmaz– Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	52
Tablo 45- “Zafer Küçük – Zurna Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı	52
Tablo 46- Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Dizi, Makam Ve Ton Tercihleri Dağılımı	53
Tablo 47 Kaval, Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihlerinin Genel Dağılımı.....	54

GÖRSELLER TABLOSU

Resim 1- Kaval Çeşitleri (Kastelli, 2014: 4).....	7
Resim 2- Mey, Duduk ve Balaban	10
Resim 3- Zurna ve Kısımları.....	11

1. GİRİŞ

Müzik, çok boyutlu kültürün en önemli parçalarından biri olarak kabul edilmektedir. Kültüre ait önemli bir parça olarak müziğin ilk akla gelen simgeleri ise çoğunlukla çalgılardır. Çalgı eğitimi-öğretimi ile ilgili çeşitli yöntemler tarih boyunca denenmiştir. Çalgı eğitimi ve öğretimi ile ilgili yöntemlerin özellikle metotlarla somutlaştığı ancak bunun yanında metot ismi kullanılmasa da çeşitli yazılı materyallerin de (albüm, etüt-egzersiz kitabı vb.) oldukça önemli olduğu bilinmektedir.

Dünya üzerinde çalgı eğitimi için uzun yıllardır çeşitli yazılı-basılı materyaller kullanılmakla birlikte Türk halk müziği çalgılarımıza dönük bu tür yayınların son elli yılda gündeme geldiği anlaşılmaktadır. Türk halk müziği çalgıları içerisinde bağlama/saz dışındaki çalgılara dönük eğitim-öğretim materyallerinin ise son yıllarda artmaya başladığı ve oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Müziksel bir davranışı kazandırma, geliştirme veya değiştirme süreci olarak tanımlanan müzik eğitimi; genel müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi ve özengen müzik eğitimi gibi üç ana türe ayrılmakta ve bu türler çeşitli basamaklarda ve boyutlarda yürütülmektedir.

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence(amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1997:31,32).

Müzik eğitiminin kapsamı ya da diğer bir adıyla boyutları; müziksel işitme(kulak) eğitimi, ses eğitimi, çalgı eğitimi, müziksel devrim ve ritim (tartım) eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, müziksel kişilik eğitimi, müziksel duyarlılık eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi, müziksel kullanım ve yararlanım eğitimi şeklinde sıralanmaktadır (Uçan, 1997:15).

Müzik eğitiminin kapsamı veya boyutları içerisinde en çok bilinen ve akla gelenlerden birisi de çalgı eğitimidir. Çalgıların eğitimi konusunda da tarih boyunca çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Genel olarak Türkiye'de geleneksel müziklerin eğitimi ile ilgili ilk göze çarpan kurumların Türk müziği konservatuvarları olduğu ve bu kurumlarda verilen eğitimin; çalgı eğitimi, kuram eğitimi ve halk oyunları alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Geleneksel müziklerimiz açısından öncü olan bu kurumların, lisansüstü boyuttaki akademik çalışmaların yapıldığı yerler olarak da önemli kurumlar oldukları bilinmektedir (Kulay ve Özdek, 2018: 294).

Halk müziği çalgılarımız arasında bağlama/saz; ülkemiz çapında yaygın, sevilen ve bilinen bir çalgı olmakla birlikte zurna, kaval ve mey/balaban gibi üfleme çalgılar da bilinen önemli halk çalgılarımız arasındadır. Ülkemizde geleneksel halk müziği çalgılarının eğitimi yüzyıllar boyunca kendi doğası içerisinde geleneksel yöntemlerle yürütülmüş, bu çalgıların eğitim kurumlarına girişi 1975'te İstanbul'da kurulan Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nı beklemiştir. Mesleki müzik eğitim kurumlarındaki çalgı eğitiminde de özellikle bağlamanın/sazın ön plana çıktığı, diğer halk çalgılarımızın eğitimi-öğretim ve metodolojisi hakkında yapılan çalışmaların yeterli düzeye ulaşamadığı düşünülmektedir. (Erarslan, 2019: 5).

Çalgı eğitiminde metodoloji çok önemli bir konu olarak kabul edilmekte ve uzun süreçlerin ve denemelerin bir sonucu olarak olgunlaşmaktadır. Halk müziği çalgılarımızda ise zaten geç başlayan akademik süreç metodolojik çalışmalara da olumsuz yansımış ve yazılı materyal olarak kullanılacak sorunsuz bir literatürün oluşması gecikmiştir. Yazılı materyal olarak kullanılan notalarda ise yazılış-çalmış farkı, transkripsiyonlamada eksiklik ve yanlışlıklar, çalgıya özel değil vokale özel notaların kullanılması, düzen ve tavır bilgilerinin verilmediği dinamik ve tempo

işaretlerinden yoksun notalar ve çoğu zaman ticari kaygıların ön plana çıktığı kimi zaman bir türkü albümü görünümünde olan ve neredeyse tamamı bağlama/saz için yazılmış metotlar halk müziği çalgılarına ait literatürün temel problemleri arasında sayılmaktadır. (Özdek, 2015: 36).

Günümüze kadar Türk halk müziği üfleme çalgılar için sınırlı sayıda metodolojik çalışmanın yazılmış olması bu alandaki problemlerin başında gelmekle birlikte metot çeşitliğinin artması ve nitelik olarak gelişmesi yönünde de bir beklenti olduğu uzmanlar tarafından dile getirilmiş bir husustur. (Erarslan, 2019: 60).

Çalgı eğitiminde daha nitelikli bir metodoloji anlayışının olgunlaştırılabilmesi için var olan metodolojik çalışmaların incelenmesine ve inceleme sonucunda elde edilen bulgulara göre yeni çalışmalara yön verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Son yıllarda Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi ve öğretimi için yapılan yayınların artmaya başladığı görülmektedir. Burhan Tarlabası, Fedai Tekşahin, Alihan Samedov, Cebrail Kalın, Zafer Küçük, Ali Yılmaz vb. sanatçı ve akademisyenlerin çalışmaları bu yöndeki eksikliği karşılamaya dönük yeni ve ilgi çeken çalışmalar olmuşlardır. Araştırma bu yayınlara mercek tutarak onları çeşitli değişkenler açısından karşılaştırmalı incelemeyi hedeflemektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Yukarıda açıklanmaya çalışılan çerçeve doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi; *“Türk halk müziği üfleme çalgıları için yazılmış eğitim-öğretim materyalleri çeşitli boyutlarıyla incelendiğinde ne gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır?”* şeklinde oluşturulmuştur.

1.3. Alt Problemler

1. Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yazılmış kitapların fiziksel özellikleri nasıldır?
2. Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yazılmış kitaplarda temel müzik teorisi bilgileri, kuramsal bilgiler ve tanımların yer alma durumu nedir?
3. Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yazılmış kitaplarda amaç, hedef ve seviye ile ilgili bilgilerin bulunma durumu nedir?

4. Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yazılmış kitaplardaki usûl ve ölçü yapıları nasıldır?

5. Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yazılmış kitaplardaki eserlerin dizi, makam ve ton yapıları nasıldır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmada Türk halk müziği üfleme çalgılar için yazılmış eğitim öğretim materyallerini çeşitli değişkenler açısından incelemek ve bu eğitim öğretim materyallerinin; fiziksel özelliklerine; içeriklerindeki müzik teorisi bilgilerine; amaç, hedef, seviye ile ilgili bilgilere; alıştırma ve eserlerin usûl/ölçü yapılarına ve içerilerindeki eserlerin makam/ton yapılarına dair bilgiler ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Araştırma; Türk halk müziği üfleme çalgılar için yazılmış eğitim-öğretim materyallerinin son yıllarda gündeme gelmesi, ortaya çıkacak sonuçların benzer çalışmalara yön gösterecek olması ve bu alanda daha önce bir çalışma yapılmamış olması sebebiyle önemli kabul edilmektedir.

1.6. Varsayımlar (Sayılılar)

-Araştırmada kullanılan ölçütler gerçeği yansıtmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma; Türkiye’de Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için hazırlanmış yazılı/basılı ve elektronik eğitim öğretim materyalleri ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ LİTERATÜR

Kavramsal çerçevede Türk Halk Müziği üfleme çalgılarının sınıflandırılması yapılmıştır. Bu sınıflandırmanın yanı sıra araştırmanın kapsamını oluşturan metotlardan kaval, mey, zurna ve balaban çalgıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

2.1. Türk Halk Müziği Nefesli Çalgıların Sınıflandırılması

Anadolu topraklarında birçok medeniyet kendi kültürünü, sanatını, enstrümanlarını, halk ezgilerini tarih boyunca birbirine aktararak yaşamıştır. Bu etkileşim içerisinde Anadolu topraklarında birçok enstrüman üretilmiştir. Anadolu'daki çalgılar içerisinde bizim de çalışmamızda fazlasıyla üstünde duracağımız Nefesli Çalgılar ailesinin çok farklı türleri yaşama şansı bulmuştur. Günümüzde bilinen *zurna*, *mey*, *kaval*, *sipsi*, *ney*, *tulum* gibi yaygın nefesli çalgıların yanında az bilinen ve kullanılan *çığırtma*, *zambır*, *girift*, *miskal* gibi nefesli çalgılar da Anadolu'da yaşamaktadır (Erarslan,2019:7).

Türk halk müziği çalgılarının sınıflandırılması konusunda Gazimihal'in(2001) ve Ögel'in(1991) yaptığı çalışmalar önemli kaynaklar arasında yer almakla birlikte Ataman(1938) ve Özergin(1967) ile Özbek ve arkadaşlarının(1989) Türk halk müziği çalgılarına yönelik çeşitli çalışmaları bulunmaktadır. Diğer taraftan Türk halk müziği çalgıları üzerine belki de en ayrıntılı kitap Picken(1975) tarafından "*Folk Musical Instruments of Turkey*" adıyla yayınlanmıştır.

Türk halk çalgıları, sadece Anadolu'da değil Türk kavminin yaşadığı geniş kıtalar coğrafyasında halkın kendi doğal imkânlarıyla ürettiği ve kullandığı çalgılar olarak bilinmektedir. Buna karşın *Türk halk müziği çalgıları* aynı coğrafya anlayışı içerisinde *Türk halk çalgıları*'ni içermekle birlikte başka kültürlerle ait bazı çalgıları da kapsamaktadır. Keman, klarnet/gırnata gibi çalgılar kendi teknik imkânları ve doğal süreçler sonucunda başka müzik kültürlerinde de kullanılma olanağına sahiptirler veya kavuşmuşlardır. Bu doğrultuda araştırma, Türklerin yaşadığı geniş kıtalar boyu coğrafyayı değil Anadolu'yu ve dolayısıyla Anadolu'da kullanılan Türk halk müziği üfleme çalgılarını kapsamaktadır.

Diğer taraftan çalgıların sınıflandırmasında ses üretiminde kullanılan parçalardan yola çıkılarak nesnelere getirilen –lı, -li gibi eklerle telli, yaylı, mızraplı isimlendirmeleri yapılırken ses üretme edimleri olan üfleme, vurma gibi fiillere de yanlış bir kullanımla –lı, -li eklerinin eklendiği ve vurmalı, üfleme, nefesli gibi yanlış türetme kelimelerin kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Bu yaklaşım ve değerlendirmeler doğrultusunda araştırmanın çalgı sınıflandırma yaklaşımında eylem bildiren *üfleme* sözcüğü kullanılmış ve başlık da dâhil olmak üzere metin içi yaklaşımlarda “*üfleme çalgılar*” tamlaması tercih edilmiştir(Erarslan,2019:8)

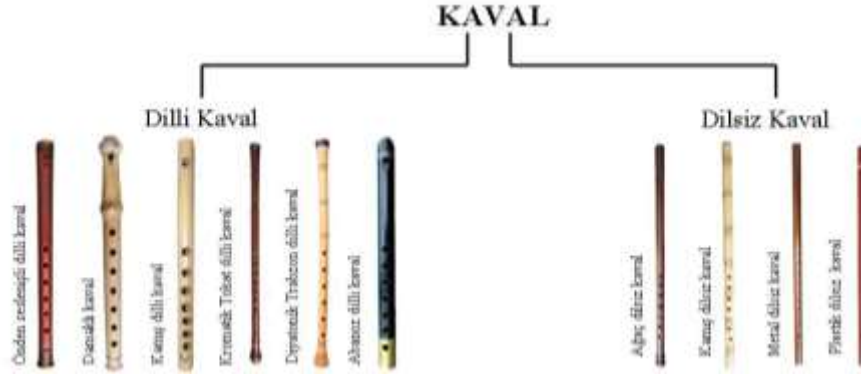
2.3. Nefes Üflenerek Ses Üreten Türk Halk Müziği Çalgıları

Nefes üflenerek ses üreten çalgıların temel prensibinde ses oluşumu için çoğunlukla iki ucu açık uzun dar bir boruya/hazneye doğrudan ya da bir ara materyal(kamış) yoluyla nefes üflenmesi yer almaktadır. Kendi içinde kavallar/düdükler ve kamışlı üfleme çalgılar olmak üzere iki alt başlıkta değerlendirilmektedir. Depolanmış hava yoluyla ses üreten çalgıların hava deposu bölümü de ilk başta nefes aracılığı ile doldurulmaktadır. Anadolu’da tulum bu çalgıya örnek gösterilebilir. Ortam havası yoluyla ses üretenler ise ortamdaki havayı kendi haznesinde insan gücü yoluyla alıp vererek ses üretmektedirler. Bu işlem esnasında hava geçişi için tuşlara basıldığında ilgili tuşların hava geçiş koridorunda oluşan rezonanslarla melodiler üretilmektedir. Garmon ve akordeon Anadolu’da bu çalgılara örnek gösterilebilir (Erarslan,2019:9).

2.3.1. Kavallar/Düdükler

Kavallar kendi içinde ses üretme prensibine göre dilli ve dilsiz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Resim 1- Kaval Çeşitleri (Kastelli, 2014: 4)

Yapısal bakımdan kaval kelimesi, birçok türleri ile karşımıza çıkan kamışsız, dilli veya dilsiz üfleme halk çalgılarını kapsamaktadır. Başka bir deyişle, temel özellikleri aynı olan, fakat üfleme şekli, perde sistemi ve yapısal bakımdan farklılıklar gösteren ve birçok farklı tipi olan dilli veya dilsiz, kromatik ya da diyatonik, beş ya da yedi perde delikli, uzun ya da kısa, üfleme halk çalgılarının büyük bir çoğunluğunu kapsamaktadır. Bunları “kaval ailesi” şeklinde nitelendirebiliriz (Yurtçu, 2006: 8).

2.3.1.1. Dilli Kaval

Halk arasında genellikle dilli kaval yerine, *dilli düdük*, *çoban düdüğü* adları da kullanılmaktadır. Bu isimlerin kullanışı yöreden yöreye değişiklik gösterir. Dil kelimesinin, kaval çalgısı için anlamı şu şekilde açıklanmaktadır: “Türkçede gövdesi kamıştan düdüğe dilli düdük denilmesi eskidir. Bazı düdüklerin baş tarafının altında, ışıklık denilen bir pencerecik ve onun içinde düz meyilli yontulmuş bir bölüm bulunur. Düdük tepeden üflenince nefes, ışıklıktan geçerek, altındaki yontulmuş bölüme çarpar ve gövdeye iletilir” (Gazimihal, 2001: 37).

Perde dizilimi açısından iki çeşit dilli kaval vardır:

- Diyatonic perde dizimli dilli kaval
 - Kromatik perde dizimli dilli kaval
- yapı bakımından;
- Dik uçlu, önden seslenişli dilli kaval
 - Kesik uçlu, arkadan seslenişli dilli kaval

icrâ bakımından ise;

- Yalın sesli dilli kaval
- Horlatmalı dilli kaval bilinen çeşitlerdir.

Ögel (1991: 451) dilli kaval için; “*Dilli düdük, tüytük insan sesine çok benzer. Bunun için uyumlu olarak şarkı söyleyenlere eşlik ederler. Kargı düdük gibi dilli düdük de, kırsal bir çalgı olduklarından yavaş yavaş kullanımdan kalkmaktadır. Azerbaycan’ın Türkiye’ye yakın bölgelerinde, Dilli kavala Tütek denir*” tanımına yer vermektedir.

Dilli kaval, düdük, farklı sesletimlerle, bu çalgının genel adıdır ve yapısal olarak benzerleri dünyada hemen her yerde görülmektedir. Ortak özelliği, diyatonik perde dizilimine sahip olmasıdır. Anadolu’da icrâ edilen dilli kavalda, Türk halk müziğinde kullanılan ^{si}2 perdesinin kaval üzerinde perde olarak yer almaktadır. Ön yüzeyde dört parmak kapatılması ile oluşan pozisyonda, parmak veya dudak hareketine gerek duyulmadan bu ses çıkar. Her sesin ayrı dilli kavalı vardır ve pest *sol* sesinden tiz *si* sesine kadar on yedi ayrı dilli kaval yapılabilir (Kastelli, 2014: 14).

Diyatonik dilli kaval, genellikle Karadeniz’de yoğun olarak icrâ edilmektedir. Karadeniz kavalı olarak da bilinmektedir. Bu kavala eskiden yörede yaşayan Rumlar tarafından *şulavri* adı verildiği belirtilmektedir. Karadeniz müziği içinde önemli bir yere sahiptir. Sadece kaval ile oynanan birçok halk oyunu vardır. Trabzon ve Ordu’da sıkça görülür. Güçlü sesi ile açık ve kapalı alan çalgısı olarak düğün, bayram, şenliklerde ve yol havalarında eşlik için mükemmel bir çalgıdır. Küçük yapısı ve taşıma kolaylığı açısından icrâcısının yanından ayırmadığı çalgılardandır (Kastelli, 2014: 20).

Genellikle şimşir ve kiraz ağacından imal edilirler. Kavalın iç çapı 12-15 mm arasında uzunlukları 40-60 cm arasında seslere göre değişir. Üst bölümü kesiktir ve içinde şimşir ağacından yapılmış sesin çıkmasını sağlayan dil vardır. Arka tarafında küçük bir pencere vardır ve bu açıklık horlatma sesinin çıkması için büyük önem taşır. Alt dudağın bir kısmı arkadaki ses çıkan pencerenin en üst bölümüne değdirilerek üflenir. Dilden geçen hava, penceredeki dudakta titreşerek sekizli oktav sesin ve doğuşkanlarının duyulmasını sağlar. Bu yüzden, bu pencere dudakların

temasını sağlamak amacıyla arka tarafa açılır ve ses buradan çıkar. Ön yüzeyde altı arka yüzeyde bir delik vardır. Ses dizgesi, iki buçuk oktav olmasına karşın genellikle horlatma tekniği ile icrâ edildiğinden bir oktav içindeki sesler kullanılır. Şimşir ağacının özelliğinden dolayı uzun olan kavallar, yapıldıktan kısa bir süre sonra belirgin bir eğrilik gözlenir. Bu eğrilik kaval iyice ıslatıldıktan sonra düzeltilebilir. Fakat zamanla yine eğrilecektir. Bu yüzden Karadeniz bölgesinde kullanılan bu kavallar genellikle eğri olur. On ayrı tonda kaval çeşidi vardır. En büyük ve pest kaval *re*, en tiz ise *si* tonundaki kavaldır. Ton isimleri, üstten beş parmak kapatılması ile oluşan pozisyona göre verilir (Kastelli, 2014: 21).

2.3.1.2. Dilsiz Kaval

Öztuna'ya göre (2000: 95) üfleme çalgılar için dil kavramı, “...nefesli sazlarda ayrıca ağız alınmaya mahsus ve takılıp çıkarılabilen uç kısmı ki, klasik Türk Müsikîsi'ndeki 'başpâre' ve Türk Halk Müsikîsi'ndeki 'cukcuk'un aynıdır” şeklinde açıklanmaktadır. Gazimihal de (2001: 39), dilsiz kavalı eski Türk çalgısı olarak nitelendirmektedir. İçi boş bir borudan oluşan dilsiz kavalın nefes eşiğinde, üfleme yardımcı bir parçaya sahip olmamasının *dilsiz* şeklinde isimlendirilmesine sebep olduğu düşünülmektedir. Anadolu ve Türk dünyasında, dilsiz kavalın etimolojik kökleriyle ilgili görüşlere göre: “Türkçe kaval kelimesi, içi 'kav'(çakmak kabuğu) olan şey demektir....Anadolu'da yaşayan Yörükler, **Kuval**, **Guval** veya **Gaval** diye isimlendirmişlerdir” (Gazimihal, 2001: 7). “Kaval sözcüğünün Türkçe 'kavlamak' mastarından, 'kav' kökünden türediği ve kelime olarak 'içi boş' anlamına geldiği çeşitli kaynaklarda dile getirilmektedir (Kastelli, 2014: 6).

Kaval icrâ eden Anadolu insanı, günlük hayatta karşılaştığı içi boş olan her nesneden dilsiz kaval yapmayı başarmıştır. Bozulup kullanılmayan bir masanın ayakları, demir veya pirinç bir boru delinip temizlenerek dilsiz kaval yapılabilir. İçi boş çam ağacı dalı, Türkiye'de sıkça yetişen su kamışları gibi nesnelere, dilsiz kaval yapımı için idealdir. Kaval çalan kişi için, kavalı, çok değerlidir ve ayrılmaz parçasıdır. Koyun otlatan bir çoban için kaval, onun can yoldaşı sayılır. Genellikle kaval icrâ eden çobanlarda, kavalını yanında taşımak ve dış etkenlerden korumak amacıyla bir taşıma kabı bulunmaktadır (Kastelli, 2014: 8)

“Dilsiz kavalın üfleme yerine ağızlık denir” (Tekşahin, 2011: 5). Ağızlık kavalın, bütünü ile yekpare olması dışında, derlin, şimşir, abanoz, boynuz ve bilardo topundan da yapılabilir. Düşme ve çarpmalara karşı ağız bölümünü koruyan ve sesin koyu bir tını ile çıkmasını sağlayan önemli bir bölümdür. Ağızlık olarak kullanılan materyaller, icrâcının tercihinine göre değişmektedir.

2.3.2. Mey: Balaban, Duduk

Resim 2- Mey, Duduk ve Balaban

Üfleme bir Türk Halk çalgısıdır. Ana gövde, Kamış ve Kısaç olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Kısaç kamışın uç kısmına takılmaktadır. Kısaç kamış üzerinde aşağı veya yukarı doğru itilir ve yaklaşık bir perdelik ses değişimi sağlanarak akort edilebilir. Gürgen, ceviz, erik vb. ağaçlarından yapılan mey yaklaşık bir oktavlık ses mesafesine sahiptir. Yedi üstte, bir altta olmak üzere toplam sekiz tane melodi perdesi vardır. *Cura mey*, *orta mey*, *ana mey* olmak üzere üç çeşit mey vardır. Ayrıca Azerbaycan’da meye *balaban* adı verilmektedir (Kastelli, 2014: 27).

Mey kelimesinin mait ya da mayıt kökünden geldiği, bu isimlendirme kökünün Mısır kabartmalarına kadar uzandığı ve ülkemizde ilk kez Kars bölgesinde kullanılmaya başlandığı yönünde çeşitli görüşler mevcuttur. Diğer taraftan Azerbaycan, Gürcistan, Dağıstan, Ermenistan, İran, Çin, Japonya ve Kore gibi birçok Asya ülkesinde benzerlerinin kullanıldığı ve balaban, yasti balaban, duduki, duduk,

hichiriki, hyanpiri, kuan gibi isimlendirmelere sahip olduğu bilinmektedir. (Karahasanoğlu, 1996:9-11)

2.3.3. Zurna

Resim 3- Zurna ve Kısımları

Üfleme bir Türk Halk çalgısıdır. Sesinin gürlüğü nedeniyle daha çok açık alanlarda; köy düğünlerinde, asker uğurlamada, spor faaliyetlerinde, halk oyunlarında ve benzeri törenlerde çalınmıştır. Osmanlı döneminde mehter takımının birincil melodi çalgısı olmuştur. Orta oyununda da kullanıldığı bilinmektedir. Daha çok davul eşlikli çalınmaktadır. Entenasyonun sağlanmasındaki güçlük ve ses hacminin çokluğu nedeniyle çalgı topluluklarında kullanılmaktadır. Ancak son yıllarda bazı halk müziği çalgı topluluklarında kullanıldığı görülmektedir. (Erarslan,2019:18).

Yaklaşık iki oktavlık ses mesafesi olan zurnanın üstte yedi, altta bir olmak üzere sekiz tane melodi perdesi bulunmaktadır. Arka tarafındaki perde, ön tarafındaki kamış kısmına doğru ilk iki perdenin arasına gelecek şekildedir. Perdeler yaklaşık 6-8 mm. çapında daire biçimindedir. Boyu 30 ile 60 cm. arasında değişmekte olup melodi perdelerinin bittiği kısımdan itibaren huni biçiminde genişlemektedir. Bu kısma kalak adı verilmektedir. Üflenen kısımda ucuna kamış takılan ince boru şeklinde bir mil vardır. Bu mile Metem adı verilmektedir. Ayrıca nefes alma tekniğini kolaylaştırmak için ortası delik daire biçiminde bir parça metem üzerine geçilir. Bu parçaya Avurtluk adı verilmektedir. Ağız içi boşluğuna biriktirilen hava kamıştan üflenirken burundan aynı anda nefes alınarak kesintisiz

çalma tekniği zurna çalımında en çok kullanılan tekniktir. Melodi perdelerinin dışında, kalak kısmı üzerinde yedi tane delik vardır ki bu delikler melodi perdelerinden daha küçük çaptadır. Bu deliklere şeytan deliği veya cin deliği adları verilmektedir. Bu delikler çalgıcının tını idealine göre balmumu veya benzeri maddelerle kapatılabilmektedir. 60 cm. ile 30 cm. arasında değişik ebatlarda olduğunu belirttiğimiz bu çalgıyı ses rengine göre; Kaba Zurna, Orta Kaba Zurna ve Cura Zurna (Zil Zurna) olmak üzere üç çeşittir. Genellikle erik, kayısı, şimşir, ceviz vb. ağaçlarından yapılmaktadır (Kastelli, 2014: 32).

2.4. İlgili Yayın ve Araştırmalar

(Erarslan, 2019) *Mesleki Müzik Eğitim Kurumlarında Yürütülen Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılar Eğitiminin Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi* adlı çalışmasında, ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda üfleme çalgılar eğitimin nasıl yürüdüğüne yönelik durum tespiti yapılan bir çalışmadır. Araştırmada uzmanların görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre üfleme çalgıların eğitim-öğretim süreçlerinde; metot yetersizliği, çalgıların standartlaşma eksikliği, ders saatlerinin yetersizliği, yerel/mahalli ve usta sanatçılarla öğrencileri bir araya getirecek etkinliklerin yetersizliği, terminolojik problemler ile başta ortaokullar ve güzel sanatlar liseleri olmak üzere genel ve mesleki müzik eğitiminin bütün basamaklarında bu çalgıların eğitime yer verilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

(Kurt, 2019) *Türkiye'de dilsiz kaval icracılarının kaval eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi* adlı çalışmada uzmanlardan alınan bilgilerden yola çıkılarak dilsiz kavalda, eğitim süresi boyunca öğrenciyle ne tür çalışmalar yapılması gerektiği, öğrencinin öğrenmedeki eksikliğini tamamlaması için nasıl bir yol izlenmesi gerektiği ve başlangıç düzeyi etütlerinden başlayarak ne tür eserlerle devam edebileceği konusunda bir takım bilgiler sunulmaktadır. Ayrıca kaval hakkında temel ve tarihi bilgiler sunulmaya çalışılmıştır.

(Erdoğan, 2018) *Kentleşme Süreci Bağlamında Sivas'ta Davul Zurna Pratikleri* isimli çalışmanın amacı, alandaki mevcut örnek ve uygulamalardan yola

çıkarak, kentleşme süreci bağlamında Sivas'ta davul zurna pratiklerinin yeri, önemi ve işlevi hakkında bir fikir elde etmektir. Bu noktadan hareketle "kentleşme süreci bağlamında, Sivas'ta davul zurna pratikleri, kültürel ve toplumsal açıdan nasıl bir role ve anlam dünyasına sahiptir?" sorusu, çalışmanın temel problemini teşkil etmektedir. Çalışmanın büyük çoğunluğu düğün pratikleri üzerinde yoğunlaşırken, halk oyunları, ramazan ayı sahur vakitleri, güreş müsabakaları ve belediye bünyesinde hizmet veren mehter takımı içerisindeki davul zurna yapılanmaları araştırmaya konu teşkil etmiştir.

(Arslan, 2017) "*Geleneksel Türk Halk Müziği Nefesli Enstrümanlarından "zurna"nın Erzurum Bölgesine Ait İcralarda Tavrı Özelliklerinin Tespiti* isimli çalışmasında Erzurum yöresinde kullanılan, Türk halk müziğinin üfleme çalgılarından zurnanın var olan notalarının yöre açısından gerekli tavrı ve teknikleriyle ele alınmadığı ve yörenin karakterini belirleyen bu özelliklere değinilmediği dile getirilerek; zurnadan notaya aktarımın geçmişten günümüze çok fazla yapılmadığı belirtilmiştir. Bu sebeple notaya alınan zurna eserlerinde de parçanın orijinal çalım, tavrı ve tekniklerinin çok fazla yansıtılmadığı düşüncesiyle çalışmada öncelikle enstrümanın tarihçesi, kökeni anlatılmış ve zurnanın çeşitleri tanıtılarak Erzurum'da kullanılan zurna hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

(Emre, 2015) *Manisa İli Turgutlu İlçesinde İcra Edilen Si Akortlu Orta Zurnanın Tavırsal Özelliklerinin Otantisite Bağlamında Tespit ve Analizi: Subaşı Mahallesi Örneği* Bu tez konusunda, kültürlerin taşıyıcısı rolünü üstlenen sözlü gelenek ürünlerinin belli başlı yapı taşlarından olan Türk Halk Müziği alanı içerisinde eşlik çalgısı olarak yer alan Manisa İli Turgutlu İlçesi Subaşı Mahallesi örneğinde; yöreye özgü si kararlı orta zurnayı icra eden mahalli sanatçılar, onların icra özellikleri ve ilk kez kayıt altına alınan eserlerin otantisite bağlamında tespiti ve analizini içermektedir. Bu bakış açısı doğrultusunda ele alınan araştırma konusuyla ilgili daha önce sistematik bir çalışmanın olmaması, alanda bir eksiklik olarak görülmüştür

(Aydın, 2015) *Türkiye'de Dilsiz Kaval İçin Yapılmış Metodolojik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme* Bu araştırma, Türkiye'de dilsiz kaval için yapılmış

metodolojik çalışmaları, belirli yönlerden incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamına alınan konular; yapısal özellik, tutuş tekniği, çalış teknikleri, etüt ve eserlerdir. Dolayısı ile incelenen metodolojik çalışmaları bu konular kapsamı doğrultusunda sınırlandırılmıştır. Betimsel nitelik taşıyan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Belgesel tarama yöntemi ile elde edilen veriler içerik analizi yapılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, araştırma kapsamına giren konuların benzer ve farklı yönleri ortaya çıkartılmıştır.

(Güler, 2015) *Mey Açısında Kullanılabilecek Ezgi Motifleri Örnekleri* Bu çalışmada Günümüz Türk Halk Müziği üfleme çalgılarından olan Mey, Anadolu'nun doğusunda, Kafkaslar ile Kuzey İran'da kullanımı yaygın olan bir çalgı olup, bu bölgelerde farklı isimler ile anılmakta ve çalınmaktadır. Meyi diğer üfleme çalgılardan ayıran özelliği ise, perde sayısı, yorum farkı ve kullanıldığı bölgelerin kültürel yapısına uygun çalım şeklidir. Mey, Anadolu Müziği'nde kendine özgü tavrı ve tınısıyla varlık gösteren, hüznü ve lirik bir ses yapısına sahip olan aynı zamanda önemle üzerinde durulması gereken bir çalgı olma özelliğini de devam ettirmektedir. Mey hakkında yapı ve teknik ile ilgili her hangi bir kitap ve makalenin yazılmamış olması bizi bu konuyu çalışmaya sevk etmiştir. Çalışmamızda, Mey'in yapısal ve teknik özellikleri ele alınmış, icrasında kullanılan teknikler açığa çıkartılmış ve Mey açışlarında kullanılan ezgi motifleri sınıflandırılarak ve açıklanmıştır.

(Kastelli, 2014) *Anadolu Geleneksel Nefesli Çalgıları ve Bu Çalgılar Üzerine Özgün Bağdalar* Üfleme çalgılar, insanoğlunun müziği keşfettiğinden beri kullandığı müzik araçlarıdır. Boş bir ağaç veya kamış parçası, şekil değiştirerek çalgıya dönüşmüş, bulunduğu toplumun folklor örüntülerinden birini oluşturmuştur. "Anadolu Geleneksel Nefesli Çalgıları ve Bu Çalgılar Üzerine Özgün Bağdalar" isimli bu çalışmada, çalgıların etimolojik, yapısal ve icra analizlerine yönelik literatür taramalarına, gözlem ve görüşme yoluyla toplanan verilere ve analizlere yer verilmiştir. Anadolu geleneksel üfleme çalgıları ve bu çalgıları destekleyici farklı çalgılar ile altı farklı eser bestelenmiş, düzenlenmiş ve seslendirilmiştir.

(Doğan, 2014) *Geleneksel Halk Müziği Çalgılarından Zurnanın Tarihçesi, Eğitsel ve Öğretsel Süreçler* Bu çalışma Türk Halk Müziği gerek sözel gerek icrasal özellikleri bakımından zengin olup çalgısal alanda da çok geniş bir müzik kültürüne sahiptir. Günümüzde bu zenginliğin icra edildiği pek çok çalgı mevcut olup bu çalgılar hakkında kapsamlı araştırmalar bulunmamaktadır. Türk Halk Müziğinde bu çalgıların tarihsel süreçlerinin tam anlamıyla incelenememesi ve icrası konusunda da farklılıkların olması, birçok usta icracının her öğrenciye yetişememesi, çalgı eğitimine yönelik yazılı doküman bırakılmaması bu alandaki problemi oluşturmaktadır. Çalgı eğitiminin amacına ulaşılabilmesi için doğru ve etkili metotların uygulanması gerekir. Bu araştırma; Türk Halk Müziği çalgılarından yöresel özellikleri bakımından önemli bir yere sahip olan zurnanın tarihsel süreçlerini ortaya koyan eğitim ve öğretim tekniklerinin metodolojik bir şekilde ortaya konmasını içeren nitel bir araştırmadır. Bu araştırma kaynak tarama ve doküman analizi yöntemi ile araştırılmış olup; şu şekilde sonuçlandırılmıştır; geleneksel müziğimizde önemli yeri olan zurnanın tarihsel süreç içerisinde incelenmesi, icra ve eğitiminin doğru biçimde devam ettirilmesi ve gelecek kuşaklara tarihçesinin, eğitsel ve öğretsel süreçlerinin kültürel bir miras olarak aktarılmasını sağlaması bakımından önemlidir.

(Mafizer, 2013) *Dört Yıllık Mesleki Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Mey Çalgısı İçin Bir Metot Önerisi* adlı çalışmada Türk Halk Müziğimizin üfleme çalgılarından olan Mey'in tanıtılmasına ve icra tekniklerinin öğretilmesine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarında dört yıllık eğitimi verilen Mey çalgısının öğrenilmesindeki güçlükler göz önünde bulundurularak etüt çalışmaları hazırlanmıştır. Türk Halk Müziği repertuarından seçilen sözsüz türkülerle örnek Mey repertuarı hazırlanmıştır.

(Akdemir, 2006) *Dört Yıllık Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında ve Konservatuvarlarda Dilsiz Çoban Kavalı Çalma Teknikleri ve Eğitim Müfredatı* Bu çalışmada, Mesleki Müzik Eğitiminde dilsiz çoban kavalı çalma teknikleri ve eğitim öğretim müfredatı ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Konunun hazırlanıp sunulmasındaki amaç, bugüne kadar müfredat niteliğindeki bir

çalışmanın yapılmamış olması, Mesleki Müzik Eğitimi veren kurumlarda daha sistemli bir yöntem izlenmesini sağlamak ve bu konuda çalışma yapacak olan kişi ve kurumlara yardımcı olabilmektir.

(Atasoy, 2006) *Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kaval eğitim sürecinin I. yılında kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin incelenmesi* adlı araştırmada, I. Yıl Kaval Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikleri incelenmek amacı ile bu kurumlarda, kaval eğitimi veren öğretim elemanları ile görüşmeler yapılmış, kaval eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin neler olduğu, bu yöntem ve teknikler arasındaki benzerlik ve farklılıklar incelenmiştir. Farklı yöntem ve teknikler sonucu ortaya çıkabilecek sonuçlar araştırılmıştır. Kavalı diğer üfleme çalgılardan ayıran teknik ve eğitimsel yönler saptanmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerin yardımıyla, birinci sınıf öğrencilerine yardımcı dokunabilecek bu araştırma dalında, büyük bir araştırma (literatür) boşluğu olduğu açığa çıkmış, bu konuyla ilgili görüşü alınan öğretim elemanlarının önerilerine yer verilmiştir. Kaval eğitiminde en çok kullanılan yöntem olarak karşımıza çıkan usta-çırak ilişkisi yönteminin avantaj ve dezavantajları ortaya konulmuştur. Kaval ile ilgili bilimsel verilere dayalı bir öğretim birlikteliği oluşturma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Birbirinden bağımsız farklı yöntemler ile kişisel bilgi ve deneyime dayalı kaval eğitiminde metotsal çalışmaların eksikliğine dikkat çekilmiş, eğitim ve teknik açıdan incelenen kavalın yapısal olarak da standart bir fiziksel yapıya kavuşturulmasının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

(Yurtçu, 2006) *Bir Performans Aracı Olarak Kaval ve Teknik Gelişimi* adlı çalışmada kaval eğitim sürecinde kullanılacak bir dizi teknik ve ezgisel alıştırmalar/etüt dağarcığı oluşturularak “dilsiz kavalın eğitim sorunlarının” çözülmesi konusuna, farklı bir bakış açısı getirmek amacıyla kullanılmıştır. Bu alıştırmalar ve etüdlerin, dilsiz kaval eğitiminde nasıl bir mantık içerisinde kullanıldığı ve buna paralel olarak ortaya çıkan teknik öneriler paketi anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın genelinde ise, hedef konuyu desteklemek amacıyla, kavalın tarihi ve gelişimi ile coğrafi yaygınlığı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bu doğrultuda, kavalın kelime anlamından yola çıkılarak, bölümler halinde; yapısal bakımdan hangi tür çalgıları kapsadığı, bazı kaval çeşitlerinin tarihçesi, coğrafi bakımdan yaygınlığı ve bu yaygınlık içerisindeki çeşitleri incelenmiştir. Bunun yanı sıra

kaval tür ve çeşitleri yapısal bakımdan sınıflandırılmıştır. Sınıflandırmaya ek olarak, kaval ailesi içerisinde kabul ettiğimiz tüm çalgıların teknik özellikleri de bilinen verilere göre aktarılmıştır.

(Kastelli, 2004) *Türk Halk Oyunlarında Kullanılan Nefesli Çalgıların Orkestrasyon İçindeki Kullanımı ve Yörelere Göre İncelenmesi*. İsimli çalışmada halk oyunları eşlik müziklerinde şimdiye kadar süregelen, üfleme çalgıların çalım şekilleri incelenmiştir. Bu incelemeler, çeşitli kaynaklarda ki bilgiler, video ve ses kayıt arşivleri ve yarışmalarda ve gösterilerde, geleneksel müzisyenlerin icralarının, araştırmacı tarafından gözlemlenmesiyle yapılmıştır. Türk halk oyunlarında kullanılan üfleme çalgıların; yapısı, üfleme teknikleri ve bütün çalgıların(Zurna, kaval, mey, dilli kaval, çığırtma, sipsi, zambır ve tulum) parmak pozisyonları, fotoğraflar, şemalar, notalar ve açıklayıcı bilgiler dâhilinde detaylı bir şekilde verilmiştir. Bu çalgıların, yörede orkestrasyon varsa nasıl kullanıldığı, yoksa nasıl kullanılması gerektiği incelenmiştir. Üfleme çalgıların orkestrasyon içinde nasıl kullanılması konusu, eşlik müziklerinin notası verilerek yapılmıştır. Çalışma; zurna, kaval, mey, dilli kaval, çığırtma, sipsi, zambır ve tulum için yararlı olacağı düşünülerek, metot niteliğinde hazırlanmıştır.

(Yürük, 2001) *Kaba Zurnanın Türk Müziğindeki Yeri ve Önemi* bu tezde kaba zurnanın tarihçesi hakkında araştırmalar yapılmış, bulunabilen dokümanlar doğrultusunda bilgiler verilmiştir. Kullanıldığı alanlarda ve çeşitli yörelerde karar perdelerinin incelenmesi yapılmıştır. Kaba zurnanın yapısıyla ilgili bilgiler verilerek, bölümleri hakkında geniş tanıtlara yer verilmiştir. Kaba Zurnanın perdeleri incelenmiş, tam yarım, koma seslerin nasıl çıkartılabileceği gösterilmiş, ses sahası ve akordu hakkında bilgiler verilmiştir. Kaba zurnanın çalmış tekniği ve yapısı itibarı ile çok geniş ses sahasına sahip olması, parmak, dudak pozisyonlarının diğer zurnalara göre daha rahat kullanılması, kıvraklığı ve Klasik Türk Müziği makamsal yapısına uygun olması sebebiyle, icra alanlarının genişletilebileceği tespitleri yapılmıştır.

(Ötken, 1996) *Halk Çalgılarımızdan Kaba zurna ve metodu üzerine ön çalışmalar* isimli araştırmada kaba zurnanın tarihsel gelişimi hakkında ulaşılabilen kaynaklar doğrultusunda bilgiler verilmiş, kullanım alanları anlatılmış, ses sahası ve

karar perdeleri tanıtılmıştır. Kaba zurnanın yapımı hakkında geniş açıklamalar yapılarak, bakımının nasıl yapılacağı konusunda bilgiler verilmiştir. Kaba zurnada yeni sesler elde edilmesi çalışmalarına geniş yer verilmiş ve bu seslerin tanıtımı yapılmıştır. Kaba zurna metoduna temel teşkil edebilecek metot deneme çalışmaları bu tezde yer almıştır. Genel olarak bu çalışma, kaba zurnayı her yönüyle tanıtabilme amacı ile hazırlanmıştır.

(Karahasanoğlu, 1993) *Mey ve Mey Üzerine Yeni Arayışlar* isimli çalışması iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm mey hakkında genel bilgileri ve başka ülkelerde kullanılan benzer çalgıları, ikinci bölüm ise bu çalgı üzerinde yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Genel bilgilerde, tarihçe, edebiyatta ve müzikte mey kavramı, yurdumuzdaki yayılma alanı, kullanım alanı ve biçimi, yapısal özellikleri, gövde, kamış ve kısaç yapısı ve yapılışı, ses sistemi ve piyanoya göre ses sahası ele alınarak bu çalgının benzerlerinin kullanıldığı ülkeler tespit edilmiş ve bu çalgılar tek tek açıklanmıştır. Bu araştırmalardan sonra mey üzerine yapılan yeni arayışlar sunulmuştur. Bu arayışların temeli çalgının geliştirilmesi yönündedir. Genel olarak çalgıların geliştirilme zorunluluğu ortaya konulduktan sonra mey üzerine yapılan çalışmalar sunulmuştur.

(Uzun, 1993) *Mey öğretiminde metod* adlı çalışmasında, Türk halk müziği çalgıları içerisinde yöresel özellikleri nedeniyle önemli bir işleve sahip olan Mey adlı çalgının tanıtılması ve öğretim tekniklerinin sistematik bir şekilde ortaya konmasını içeren bir metot önerisidir. Mey adı verilen bu otantik çalgının doğal yapı gereği icrası sırasında yaşanan bir takım güçlükler nedeni ile öğrencilerde fark edilen yılmılık, bu çalışmayı gerekli kılmıştır. Çalışma sırasında çeşitli değişkenler üzerinde durulmuş ve bunların öğrenci başarılarına etkileri gözlemlenmiştir. Daha sonra gözlemler sonucu tespit edilen ve öğrencinin başarısızlığına sebep olabilecek hususlar giderilmeye çalışılmış ve bu amaçla çeşitli seviyelerde etütler yazılmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Türk halk müziği üfleme sazlar öğretiminde kullanılan eğitim öğretim materyallerini ayrıntılı ve karşılaştırmalı olarak ele almayı amaçlayan kaynak tarama modellenli betimsel bir nitel araştırmadır.

Nitel araştırmalar, kişilerin deneyimlerini, duygu ve düşüncelerini daha iyi anlayabilmek için tercih edilen araştırmalardır. Nitel araştırmayı, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” türü olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım & Şimşek, 2006, s.39).

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olacağı gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte de kullanılabilir.”(Yıldırım ve Şimşek,2006:187)

“İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir.” (Yıldırım ve Şimşek, 2006:227)

3.2. Evren ve Örneklem

Türk halk müziği üfleme çalgılar eğitimine yönelik sınırlı sayıda eğitim öğretim materyali olduğundan incelenen yayınların çalışmanın evrenini oluşturduğu düşünülebilir. Araştırmanın örneklemini 10 farklı yazara ait 13 farklı eğitim öğretim materyalinden oluşmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Türk halk müziği üfleme çalgılarının eğitimi için yazılmış materyallerin özellikle son on yılla birlikte sayıca arttığı ve var olanlarında kaval, mey ve zurna için yazıldığı yapılan literatür taramasında tespit edilmiştir. Literatür taraması

sonucunda araştırma kapsamına uygun olduğu tespit edilen yayınlar alt problemler doğrultusunda oluşturulan başlıklara göre ayrıntılı olarak incelenmiş, her yayın için incelenen başlıklara dair verileri içeren ayrıntılı raporlar yazılmıştır. Daha sonra bu raporlar problem cümlelerine uygun şekilde düzenli tablolar haline getirilerek bulgu şekline dönüştürülmüştür. Ayrıca yayınların yazarlarına ait sosyo-demografik özellikler de incelenerek aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

3.4. İncelenen Yayınların Yazarlarına Ait Sosyo-Demografik Özellikler

İncelenen yayınlara ait ve alt problemlere uygun olarak tespit edilen bulgulardan önce yayınların yazarlarına ait çeşitli sosyo-demografik özellikler bu başlık altında sunularak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 1- Türk Halk Müziği Üfleme Çalgıları İle İlgili Yazılan Kitaplar Ve Yazar Adları

YAZAR ADI	KİTAP ADI
FEDAİ TEKŞAHİN	DİLSİZ KAVAL METODU
BURHAN TARLABAŞI	ORTAÖĞRETİM İÇİN KAVAL METODU
BURHAN TARLABAŞI	YENİ KAVAL METODU
BURHAN TARLABAŞI	ÖZ ÇALGIMIZ KAVAL METOD-I
BURHAN TARLABAŞI	KENDİ KENDİNE DİLLİ KAVAL ÖĞREN METODU
TEMEL HAKKI KARAHASAN	KAVAL METODU
LEVENT CANIMOĞLU	DİLSİZ KAVAL METODU
ALİ YILMAZ	MEY METODU
CEBRAİL KALIN	MEY METODU
TEMEL HAKKI KARAHASAN	MEY METODU
SONGÜL KARAHASANOĞLU	MEY VE METODU
ZAFER KÜÇÜK	ZURNA METODU
ALİHAN SAMEDOV	BALABAN METODU

Tablo-1'e bakıldığında 13 farklı yayına karşın 9 farklı yazar olduğu görülmektedir. Fedai Tekşahin, Levent Canımoğlu, Ali Yılmaz, Cebrail Kalın, Songül Karahasanoğlu, Zafer Küçük ve Alihan Samedov'a ait birer yayın, Temel Hakkı Karahasan'a ait iki yayın, Burhan Tarlabası'na ait ise toplam 4 yayın incelenmiştir. Kitap isimlerine bakıldığında kaval çalgısının türleri olan dilli ve dilsiz kaval ile ilgili yedi yayın yapılmıştır. Ancak toplam 4 kitabın içeriği dilli kaval olmasına rağmen başlıklarında sadece "kaval" yazıldığı görülmektedir. Mey ve balaban için toplam beş yayın yapıldığı buna karşın zurna için sadece bir kitap yazıldığı görülmektedir.

Türk halk müziği üfleme çalgıları açısından değerlendirildiğine kaval ailesi için toplam yedi kitap, mey-zurna-balaban ailesi için ise altı kitap yazıldığı, halk müziğimizin bilinen diğer üfleme çalgıları(sipsi, tulum, çığırtma, zambır, çifte vb.) ile ilgili metodolojik çalışmanın yapılmadığı dikkat çekmektedir. Bu durum bazı çalgıların yerel çalgı ve özelliğinden sıyrılıp ulusal çalgı statüsüne henüz erişemediğini, bu sebeple de mesleki müzik eğitimi yapılan kurumlara henüz giremediğini gösteren bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2- Kitap Yazarlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

CİNSİYET	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
ERKEK	8	88,8
KADIN	1	11,2
TOPLAM	9	100

Tablo-2'ye bakıldığında yazarların tamamına yakınının(%88,8) erkek olduğu görülmektedir. Anadolu'da Türk Halk Müziği çalgıları ile uğraşan kişilerin çoğunluğunun erkek olduğu, bu durumun nefesli sazlar özelinde de ortaya çıktığı değerlendirilebilir.

Tablo 3- Kitap Yazarların Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

KİTAP YAZARLARININ EĞİTİM DÜZEYİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
LİSANS	6	66,7
BELİRTİLMEMİŞ	1	11,1
SANATTA YETERLİK	1	11,1
LİSE	1	11,1
TOPLAM	9	100

Tablo-3'e bakıldığında kitap yazarlarının 6'sı (%66,7) lisans, 1'i (%11,1) sanatta yeterlik, 1'i (%11,1) lise mezunudur. 1 yazarın(%11,1) ise eğitim düzeyi ile ilgili bilgiye ulaşamamıştır.

Tablo-3'e göre lisans ve lisansüstü eğitimi alan yazarların Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimine dönük yayınlarda ağırlık oluşturdukları görülmektedir(%77,8). Bu durum da Türk halk müziği üfleme çalgılara dönük yayın çalışmalarında üniversitelerdeki akademik çalışmaların daha ön planda ve etkili olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 4- Lisans Mezunu Kitap Yazarlarının Mezun Oldukları Programlara Göre Dağılımı

KİTAP YAZARLARININ EĞİTİMLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
MESLEKİ MÜZİK OKULU	5	71
DİĞER	2	29
TOPLAM	7	100

Tablo-4’de kitap yazarlarının lisans eğitimleri dağılımına bakıldığında yazarlardan beşinin(%71) lisans düzeyindeki mesleki müzik okullarından, 2 tanesinin(%29) ise farklı lisans programlarından mezun olduğu görülmektedir. Mesleki müzik eğitimi almış yazarların bu alanda daha fazla sorumluluk aldıkları ve bu durumun da doğal bir sonuç olduğu kabul edilebilir.

Tablo 5 Kitap Yazarlarının Görevlerine Göre Dağılımı

GÖREVLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
AKADEMİSYEN	3	33,33
ÖZENGİN MÜZİK EĞİTİMCİSİ	2	22,22
ARAŞTIRMACI-MÜZİSYEN	2	22,22
MÜZİK ÖĞRETMENİ	1	11,11
TRT SANATÇISI	1	11,11
TOPLAM	9	100

Tablo-5’e baktığımızda 9 yazarın 3’ü (%33,33) akademisyen, 2’si (%22,22) özengen müzik eğitimcisi, 2’si (22,22) araştırmacı müzisyen, 1’i (%11,11) müzik öğretmeni ve 1’i de (%11,11) TRT sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

TRT sanatçısı olarak görev yapmakta olan Fedai Tekşahin’in bir dönem Ege Üniversitesi DTMK’da görev yapmasının dilsiz kaval ile ilgili en kapsamlı yayını üretmesine etki eden bir süreç olduğu düşünülebilir. Veriler göz önüne alındığında 9 yazardan 6 tanesinin(%66,66) müzik eğitimcisi olmasının eğitim öğretim materyali üretmelerine doğal olarak sebep olduğu değerlendirilebilir.

Tablo 6- Kitap Yazarlarının Çalıştıkları Kurumlara Göre Dağılımı

YAZAR	GÖREV YERİ
FEDAİ TEKŞAHİN	TRT İZMİR RADYOSU
BURHAN TARLABAŞI	İTÜ TMDK-EMEKLİ
TEMEL HAKKI KARAHASAN	ÖZENGİN MÜZİK EĞİTİMCİSİ
LEVENT CANIMOĞLU	MÜZİK ÖĞRETMENİ
ALİ YILMAZ	İTÜ TMDK EMEKLİ
CEBRAİL KALIN	ARAŞTIRMACI SERBEST MÜZİSYEN
SONGÜL KARAHASANOĞLU	İTÜ TMDK
ZAFER KÜÇÜK	ARAŞTIRMACI SERBEST MÜZİSYEN
ALİHAN SAMEDOV	ARAŞTIRMACI SERBEST MÜZİSYEN

Tablo-6'ya göre yazarlardan Songül Karahasanoğlu, Burhan Tarlabası ve Ali Yılmaz'ın İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda çalışıyor ya da çalışmış oldukları görölmektedir. Fedai Tekşahin'in de her ne kadar hâli hazırda TRT İzmir radyosunda görev yapsa da bir dönem Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında eğitim verdiği bilinmektedir. Cebrail Kalın, Alihan Samedov ve Zafer Küçük araştırmacı müzisyen olarak, Levent Canımoğlu müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Temel Hakkı Karahasan hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte özengen müzik eğitimcisi olarak görev yaptığı düşünölmektedir.

Yazarların yayınları doğrultusunda hepsinin Türk halk müziği üfleme çalgılar eğitimine dönük mesleki ya da özengen müzik eğitimi faaliyetleri içerisinde olduklarını söylemek mümkündür. Fiili olarak eğitimcilik yapmasalar da bu alandaki eksikliklerin sanatçı kimlikli olanları da olmak üzere yazarları çalgı eğitimine dönük üretime yönlendirdiği düşünölebilir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde problem durumu kısmında sıralanmış alt problem cümlelerine göre bulgular yer almaktadır. İlk üç alt probleme dönük bulgular toplu halde, dördüncü ve beşinci alt probleme dönük bulgular çalgıların sınıflandırılmasındaki temel ayırım gereği kaval ailesi için ayrı mey-balaban-zurna için ayrı olarak sunulmuştur. Dördüncü ve beşinci alt problemde bulgular ilk önce her bir kitap için ayrı ayrı, sonra çalgının bağlı bulunduğu grup ile ilgili birleşik halde ve son olarak da tüm üfleme çalgılara ait bulgular toplu halde verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Türk halk müziği üfleme çalgıları eğitimi için yazılmış kitapların fiziksel özellikleri nasıldır?”

Birinci alt problem başlığı altında araştırma kapsamındaki yayınların; boyutları; ciltleme yapıları; basım yılları; yayınlandığı iller; oturuş, duruş, tutuş ile ilgili görsellerin yer alma durumu; görsel-ışitsel eklentilerinin olma durumu incelenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 7- Kitapların Boyutlarına Göre Dağılımı

BOYUT	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
BÜYÜK(A4)	10	76,92
KÜÇÜK	3	23,08
TOPLAM	13	100

Tablo-7’ye göre araştırma kapsamında incelenen kitapların 10 tanesinin (%76,92) büyük boy yani A4 kâğıdı ebatlarında olduğu, 3 tanesinin (%23,08) küçük boy yani A5 boyutunda olduğu görülmektedir. Kitapların genelinde büyük boy tercih edilmesinin okuma kolaylığı sağladığı düşünülebilir. E-kitap olarak yayınlanan eserin de A4 boyutunda planlandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 8- Kitaplarda Tercih Edilen Cilt-Spiral Dağılımı

CİLT TÜRÜ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
TUTKALLI	9	69,24
KİTAPÇIK KARTON CİLT	2	15,38
E-KİTAP	1	7,69
SİRALLİ	1	7,69
TOPLAM	13	100

Tablo-8'e göre araştırma kapsamında incelenen kitapların 9 tanesi (%69,24) tutkallı cilt, 2 tanesi(%15,38) kitapçık karton cilt, 1 tanesi(%7,69) e-kitap, 1 tanesi(%7,69) ise spiralli cilt tercih edilerek basılmıştır. Kitapların çoğunluğunun tutkallı cilt olmasının basım yılları sebebiyle eski basım ve cilt tercihleriyle ilgili olduğu düşünülebilir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte çeşitli alanlardaki elektronik yayınlar tercih edilmeye başlanmıştır. Halk müziği çalgılarımıza ait yayınlarda bu durum henüz yaygınlık kazanmamış olsa da araştırma kapsamında incelenen yayınlardan dilsiz kaval eğitimi için yazılmış bir e-kitap araştırma içerisinde bu açıdan dikkat çekicidir.

Tablo 9- Kitapların Basım Yıllarına Göre Dağılımı

BASIM YILI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
2018	2	15,41
2017	1	7,69
2016	1	7,69
2012	1	7,69
2011	1	7,69
2008	1	7,69
2003	1	7,69
1995	1	7,69
1990	1	7,69
1988	1	7,69
1984	1	7,69
BELİRTİLMEMİŞ	1	7,69
TOPLAM	13	100

Tablo-9'da görüldüğü üzere araştırma kapsamında incelenen yayınların 1984 yılından itibaren yayımlanmaya başladığı görülmektedir. 1984'ten 2000'li yıllara kadar toplam sadece 4 çalışmanın yapılmış olması dikkat çekicidir. 2003 yılından itibaren günümüze kadar 8 çalışma yapılmıştır ve çalışmaların ağırlıklı olarak bu zaman diliminde yapıldığı(%61,53) anlaşılmaktadır. Bu tabloya göre günümüze yaklaştıkça ilgili alandaki çalışmaların gittikçe arttığı değerlendirilebilir.

Tablo 10- Kitaplarının Yayınlandığı İllere Göre Dağılımı

YAYIN YERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
İZMİR	1	7,69
İSTANBUL	10	76,93
E-KİTAP	1	7,69
ALMANYA	1	7,69
TOPLAM	13	100

Tablo-10'a göre yayımlanan kitapların şehirlere göre dağılımı İstanbul'da 10(%76,93), İzmir'de 1(%7,69), Almanya'da 1(%7,69) şeklindedir. 1 kitap(%7,69) ise e-kitap olarak yayımlanmıştır. Bu bilgiler ışığında İstanbul'daki basım-yayın imkânlarının fazla olmasının yanında Türk halk müziği üfleme çalgı sanatçılarının ve akademisyenlerinin ağırlıklı olarak bu şehirde yaşamasının sonuca etki ettiği düşünülebilir.

Tablo 11- Kitapların Oturuş, Duruş, Tutuş İle İlgili Görsellerin Bulunma Durumuna Göre Dağılımı

GÖRSELLERİN BULUNMA DURUMU	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
VAR	11	84,61
YOK	2	15,39
TOPLAM	13	100

Tablo 11'e bakıldığında toplam 11 kitapta (%84,61) duruş, oturuş, tutuş ile ilgili görsellere yer verildiği, 2 kitapta (%15,39) ise bu yönde bir içerik bulunmadığı görülmektedir. İncelenen kitapların büyük bir kısmının başlangıç ve orta düzey eğitime yönelik hazırlanmasının bu sonucu etkilediği düşünülebilir. Başlangıç seviyesindeki çalgı eğitim-öğretim materyallerinde oturuş, duruş, tutuş ve pozisyonla ilgili görsellerin yer alması beklenen bir durumdur.

Tablo 12- Kitapların Görsel İşitsel Eklenti Bulunma Durumuna Göre Dağılımı

GÖRSEL İŞİTSEL EKLENTİ BULUNMA DURUMU	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
VAR	4	30,77
YOK	9	69,23
TOPLAM	13	100

Tablo 12'ye göre incelenen 13 kitabın 9'unda(%69,23) içeriklerle ilgili görsel ya da işitsel (CD, DVD vb.) bir eklenti olmadığı, 4 kitapta (%30,77) ise bu eklentilerin yer aldığı görülmüştür. Son yıllarda teknolojinin gelişmesi ile birlikte üretilen eğitim öğretim materyallerinin video eklentiler ile desteklendiği görülmektedir. Ayrıca Levent Canımoğlu'nun Dilsiz Kaval Metodu adlı e-kitabının içerisindeki bazı eserlerin Youtube adlı video paylaşım sitesinde yazara ait kanalda paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Çalgı eğitimine dönük kitaplarla gelen veya internet ortamında bulunan görsel ve işitsel eklentilerin, alıştırma veya eserlerin daha etkili bir biçimde öğrenilmesini ve seslendirilmesini sağladığı bilinmektedir. Buna karşın araştırma çerçevesinde incelenen yayınların çoğunlukla görsel işitsel eklenti bulundurmaması dikkat çekicidir. Bu durum yayınların basım yıllarıyla ilişkili olarak değerlendirilebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılar eğitimi için yazılmış kitaplarda temel müzik teorisi bilgileri, kuramsal bilgiler ve tanımların yer alma durumu nedir?”

İkinci alt probleme dönük kaval, mey, balaban ve zurna metotlarının bulguları tek bir tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 13- Kitapların Temel Müzik Teorisi Bilgilerini İçerme Durumuna Göre Dağılımı

KİTAP ADI	Nota Yerleri	Nota Değerleri	Çalış (Tutuş-üfleme) Tekniği	Parmak Pozisyonları	Temel Tartım Kalıpları
FEDAİ TEKŞAHİN DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI ORTAÖĞRETİM İÇİN KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI YENİ KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI ÖZ ÇALGIMIZ KAVAL METOD-I	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI KENDİ KENDİNE DİLLİ KAVAL ÖĞREN METODU	VAR	YOK	VAR	VAR	YOK
TEMEL HAKKI KARAHASAN KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK
LEVENT CANIMOĞLU DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
ALİ YILMAZ MEY METODU	YOK	YOK	VAR	VAR	YOK
CEBRAİL KALIN MEY METODU	YOK	YOK	VAR	VAR	YOK
TEMEL HAKKI KARAHASAN MEY METODU	VAR	VAR	YOK	YOK	YOK
SONGÜL KARAHASANOĞLU MEY VE METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK
ZAFER KÜÇÜK ZURNA VE METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK
ALİHAN SAMEDOV BALABAN METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK

Tablo 13'e bakıldığında notaların dizek üzerindeki yerleri toplam 13 kitabın 11 tanesinde (%84,61) verilmiş, 2 tanesinde (%15,38) verilmemiştir. İncelenen kitapların çoğunluğunun başlangıç ve orta düzey eğitim kitapları olduğu düşünüldüğünde bu sonucun doğal bir sonuç olduğu değerlendirilebilir.

İncelenen 13 kitabın 10 tanesinde (%76,92) nota değerleri hakkında bilgi verilmiş, 3 kitapta (%23,07) bu bilgiler verilmemiştir. Bu veriler ışığında özellikle başlangıç seviyesi hedeflenerek yazılan "Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu"nda nota yerlerinin gösterilip nota değerlerinin gösterilmemesi şaşırtıcı bir durum olarak değerlendirilebilir. Genel olarak bakıldığında ise kitapların çoğunluğunda nota değerlerinin gösterilmesi bir önceki paragraftaki sonuçları destekler niteliktedir.

Kitaplarda çalış tekniği ve parmak pozisyonları ile ilgili bilgilerin durumuna bakıldığında 13 kitaptan 12 tanesinde (%92,31) bu bilgilere yer verilmiş, 1 tanesinde (%7,69) yer verilmemiştir. Yayınların tamamının başlangıç ve orta düzey hedefler taşımalarının yanında düzey fark etmeksizin çalış teknikleri ve parmak pozisyonları üfleme çalgıların çalınışı esnasında kaçınılmaz bir gereklilik olduğundan neredeyse yayınların tamamında bu bilgilere yer verilmesi doğal bir sonuçtur.

Temel tartım kalıplarının kitaplarda açıklamalı olarak yer alma durumuna bakıldığında 13 kitaptan 5 tanesinde (%38,46) bu tartımların açıklamalarına yer verildiği, 8 tanesinde (%61,54) ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Başlangıç ve orta düzey hedefleri olan bu yayınların çoğunluğunda temel tartım kalıplarının açıklamalı olarak verilmemesinin yazarların kişisel tercihleri ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Tablo 14- Kitaplarda Çeşitli Kuramsal Bilgilerin Bulunma Durumu

KİTAP ADI	Çalgının Tarihiçesi Hakkında bilgi	Kısım ve Bölüm özellikleri Hakkında Bilgi	Çalgının ölçüleri Hakkında Bilgi	Çalgının Ses Sistemi ve Sahası Hakkında Bilgi	Çalgının Bakımı ve Korunması hakkında bilgi	Portedeki karşılığı
FEDAİ TEKŞAHİN DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI ORTAÖĞRETİM İÇİN KAVAL METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI YENİ KAVAL METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI ÖZ ÇALGIMIZ KAVAL METOD-I	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI KENDİ KENDİNE DİLLİ KAVAL ÖĞREN METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
TEMEL HAKKI KARAHASAN KAVAL METODU	VAR	YOK	VAR	VAR	YOK	VAR
LEVENT CANIMOĞLU DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
ALİ YILMAZ MEY METODU	VAR	VAR	VAR	VAR	YOK	VAR
CEBRAİL KALIN MEY METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
TEMEL HAKKI KARAHASAN MEY METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
SONGÜL KARAHASANOĞLU MEY VE METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	YOK	VAR
ZAFER KÜÇÜK ZURNA VE METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
ALİHAN SAMEDOV BALABAN METODU	VAR	VAR	YOK	VAR	YOK	YOK

Tablo 14'e göre incelenen 13 kitabın (%100) tamamında kaval, mey, balaban ve zurna çalgılarının tarihçeleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu çalgılarla ilgili literatürün sayıca az olmasının bu bilgilerin eğitim öğretim materyallerine girmesine sebep olduğu düşünülebilir.

Kitapların içerisinde çalgıların kısım ve bölümleri ile ilgili bilgilerin verilirken, verilmediği incelendiğinde; 13 kitabın 12'sinde(%92,30) yapısal özelliklerin

kitaplara dâhil edildiğini, 1 tanesinde (%7,70) ise dâhil edilmediği görülmüştür. Bu durum da yine literatür eksikliğinden kaynaklı bir açığı kapatma çabası olarak değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda çalgı ölçüleri ile ilgili bilgilerin yer alma durumuna baktığımızda 13 kitabın 7 tanesinde (%53,85) bu bilgilerin yer almadığı, 6 tanesinde (%46,15) yer aldığı tespit edilmiştir. Daha çok çalgı yapımını ilgilendiren bu konulara eğitim öğretim materyallerinde yer verilmemiş olması doğal karşılanabilir.

Kaval, mey, balaban ve zurna eğitimine dönük olan yayınların içerisinde çalgıların ses sistemi ve sahası ile ilgili bilgilerin verilir verilmediği incelendiğinde 13 kitabın tamamında (%100) bu bilgilerin yer aldığı görülmüştür. Çalgı eğitiminde çalgının teknik özellikleri açısından bu durum özellikle başlangıç düzeyi yayınlarda mutlaka yer almaktadır.

Çalgının bakımı ve korunması hakkındaki bilgilerin kitap içeriğinde yer alıp almadığına bakıldığında 13 kitaptan 9 tanesine (%76,92) bu bilgilerin dâhil edildiği, 4 tanesine (%23,08) ise dâhil edilmediği görülmüştür. Çalgı bakımı ve korunması her düzeyde çalgı eğitimi alan öğrenci için önemli bir konudur. Bu sebeple çalgı bakımı ve korunmasına dair bilgilerin incelenen yayınlarda yer alması olumlu bir durum olarak değerlendirilmelidir.

Tablo 14'deki son sütuna bakıldığında çalgı üzerinde bulunan perdelerin portedeki karşılıklarının 12 kitapta (%92,30) olduğu, 1 kitapta (%7,70) olmadığı tespit edilmiştir. Başlangıç düzeyi yayınlar için bu tür bilgiler vazgeçilmez bilgiler olarak çalgı eğitiminde kullanılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Türk halk müziği üfleme çalgıları eğitimi için yazılmış kitaplarda amaç, hedef ve seviye ile ilgili bilgilerin bulunma durumu nedir?”

Tablo 15- Kitaplardaki amaç/hedef ve seviye ile ilgili bilgilerin verilme durumu

KİTAP ADI	Amaç-Hedef	Seviye
FEDAİ TEKŞAHİN DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	YOK
BURHAN TARLABAŞI ORTAÖĞRETİM İÇİN KAVAL METODU	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI YENİ KAVAL METODU	VAR	VAR
BURHAN TARLABAŞI ÖZ ÇALGIMIZ KAVAL METOD-I	VAR	YOK
BURHAN TARLABAŞI KENDİ KENDİNE DİLLİ KAVAL ÖĞREN METODU	VAR	YOK
TEMEL HAKKI KARAHASAN KAVAL METODU	YOK	YOK
LEVENT CANIMOĞLU DİLSİZ KAVAL METODU	VAR	VAR
ALİ YILMAZ MEY METODU	YOK	YOK
CEBRAİL KALIN MEY METODU	YOK	YOK
TEMEL HAKKI KARAHASAN MEY METODU	YOK	YOK
SONGÜL KARAHASANOĞLU MEY VE METODU	VAR	YOK
ZAFER KÜÇÜK ZURNA VE METODU	YOK	VAR
ALİHAN SAMEDOV BALABAN METODU	VAR	YOK

Tablo-15’de toplam 13 kitabın içerisinde amaç/hedef ve seviye ile ilgili bilgilerin yer alıp almadığı gösterilmiştir. İncelenen 13 kitabın 8 tanesinde (%61,54) kitabın amacı/hedefi ile ilgili açıklamalara yer verilmiş, 5 tanesinde (%38,46) amaca ya da hedefe yönelik herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Çalgı eğitiminde amacı belirlenmiş programların daha başarılı olduğu veya olacağı yönünde bir beklenti söz konusudur. Bu sebeple ağırlıklı olarak amacın veya hedefin belirtilmiş olması olumlu bir yapıyı işaret ediyor olarak düşünülebilir.

Yayınların hangi seviyeye uygun olduğu ile ilgili açıklamalara yer verip vermediklerine bakıldığında; 9 kitapta (%69,23) bu bilgilerin yer almadığı, 4 tanesinde (%30,77) yer aldığı tespit edilmiştir. Çalgı eğitiminin seviyelere uygun

hedefler doğrultusunda yapılması gerekliliği değerlendirildiğinde bu tablo düşündürücüdür.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Türk halk müziği üfleme çalgıları eğitimi için yazılmış kitaplardaki usûl ve ölçü yapıları nasıldır?”

Bu başlık altında incelenen kitapların içeriğindeki alıştırma ve eserlerin ölçü yapıları, her bir kitap için ayrı ayrı tablolar hâlinde verilmiştir. Kitaplardaki alıştırma ve eserlerin tamamı bir ölçü disiplini içerisinde olduğundan bu alt problem başlığı altında değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca her kitapla ilgili eser ve alıştırma sayıları tablo açıklama metinlerinde verilmiştir. Kaval ailesi ile ilgili kitapların incelenmesinin ardından bölümün sonunda kaval ailesi kitapları hakkında genel bir tablo verilmiştir. Aynı yöntem mey, balaban ve zurna kitapları için de yapılmıştır. En sonda ise incelenen bütün metotlardaki usul ve ölçü yapılarına ait bilgiler tek bir tabloda sunulmuştur.

Tablo 16- “Fedai Tekşahin - Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

FEDAİ TEKŞAHİN	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
2/4	105	43,75
4/4	83	34,59
6/8	9	3,75
12/8	8	3,34
9/8	8	3,34
3/4	7	2,94
7/8	6	2,5
5/8	3	1,25
10/8	3	1,25
9/4	2	0,83
7/16	1	0,41
8/8	1	0,41
9/16	1	0,41
3/2	1	0,41
3/8	1	0,41
15/8	1	0,41
TOPLAM	240	100

Tablo 16'ya göre "Fedai Tekşahin- Dilsiz Kaval Metodu" adlı kitapta 240 alıştırma ve eser bulunmaktadır. Tabloda ayrıntısı görülmemekle beraber bunlardan 83(%34,59) tanesi eser, 157 (%65,41) tanesi alıştırma niteliğindedir. Toplam 240 eserin 105 tanesi (%43,75) 2/4'lük, 83 tanesi (%34,59) 4/4'lüktür. Kitapta bulunan diğer aksak ve bileşik ölçülü alışırtmalar toplam 52 tane(%21,66)'dir. Kitap içerisinde çok çeşitli ölçü yapıları kullanılmasına rağmen bileşik ve aksak ölçülü eserlere çok fazla yer verilmemesi halk müziğimizin karakteristikleri açısından dikkat çekmektedir.

Tablo 17- "Burhan Tarlabası – Ortaöğretim İçin Kaval Metodu" Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
2/4	18	40,90
4/4	15	34,09
3/8	3	6,81
6/8	2	4,54
9/8	2	4,54
3/4	1	2,28
6/4	1	2,28
7/8	1	2,28
5/8	1	2,28
TOPLAM	44	100

Tablo-17'ye göre Burhan Tarlabası'nın "Ortaöğretim İçin Kaval Metodu" adlı kitabının içeriğinde toplam 44 adet eser ve alıştırma bulunmaktadır. Tabloda ayrıntısı görülmemekle birlikte toplam 44 ezginin 24 (%54,54)'ü eser, 20 (%45,45)'si alıştırma niteliğindedir. Bu alıştırma ve eserlerin 18 tanesi (%40,90) 2/4'lük, 15 tanesi (%34,09) 4/4'lük, 3 tanesi (%6,81) 3/8'lik ölçü yapısına sahiptir. Bileşik ve aksak ölçü yapıları ise toplam 4 tanedir (%9). Kitapta basit ya da ana ölçü yapısı olarak isimlendirilen ölçü yapılarına ağırlık verilmesine karşın aksak ölçü yapısına daha az yer verilmesi halk müziğimizin karakteristikleri açısından dikkat çekicidir.

Tablo 18- “Burhan Tarlabası –Yeni Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
2/4	15	40,56
4/4	11	29,74
3/8	3	8,10
9/8	2	5,40
3/4	1	2,70
6/8	1	2,70
7/8	1	2,70
5/8	1	2,70
10/8	1	2,70
9/16	1	2,70
TOPLAM	37	100

Tablo-18’e göre Burhan Tarlabası’nın “Yeni Kaval Metodu” adlı kitabında toplam 37 adet ezgi yer almaktadır. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte bu ezgilerin 24(%64,86)’ü eser, 13 (%35,14)’ü alıştırma niteliğindedir. Toplam 37 ezginin 15’i (%40,56) 2/4’lük, 11’i (%29,74) 4/4’lüktür. Aksak ölçü yapısına sahip olanların sayısı ise 6’dır(%16). Aynı yazara ait önceki yayına göre artsa da aksak ölçü yapısındaki eser sayısının kitap içeriğine göre düşük seviyede kaldığı söylenebilir.

Tablo 19- “Burhan Tarlabası - Öz Çalgımız Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	34	27,86
2/4	34	27,86
9/8	11	9,01
3/4	6	4,91
6/8	6	4,91
3/8	4	3,28
9/4	4	3,28
10/8	4	3,28
7/8	3	2,45
6/4	2	1,63
5/8	2	1,63
8/8	2	1,63
9/16	2	1,63
12/8	1	0,83
7/4	1	0,83
11/8	1	0,83
14/4	1	0,83
15/8	1	0,83
16/8	1	0,83
18/8	1	0,83
20/8	1	0,836
TOPLAM	122	100

Tablo-19'a göre Burhan Tarlabası'nın "Öz Çalgımız Kaval Metodu" adlı kitabında toplam 122 adet eser ve alıştırma yer almaktadır. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte 82 (%67,21)'si eser, 40 (%32,78)'i alıştırma niteliğindedir. Bu eser ve alıştırmanın 21 adet farklı ölçü yapısında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ölçü yapılarının 68 tanesi (%55,72) 4/4'lük ve 2/4'lükden oluşmaktadır. Geriye kalan 35 eser(%28,68) ise aksak/bileşik ölçülerden oluşmaktadır. Aynı yazara ait yayınlarda aksak ölçülerin her yeni yayında artış göstermesi dikkat çekicidir.

Tablo 20- "Burhan Tarlabası - Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu" Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
2/4	25	40,32
4/4	22	35,48
3/4	4	6,45
9/8	3	4,83
3/8	2	3,22
9/4	2	3,22
6/8	1	1,62
6/4	1	1,62
10/8	1	1,62
7/16	1	1,62
TOPLAM	62	100

Tablo-20'ye bakıldığında Burhan Tarlabası'nın "Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu" adlı kitabında 62 adet ezgi yer almaktadır. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte bu ezgilerin 38 (%61,3)'i eser, 24 (%38,7)'ü alıştırma niteliğindedir. Bu eser ve alıştırmanın 25 tanesi (%40,32) 2/4'lük, 22 tanesi (%35,48) 4/4'lük ve 4 tanesi (%6,45) 3/4'lük ölçü yapısına sahiptir. Bu üç ölçü yapısına sahip eser ve alıştırmanın toplamı %82,25'tir. Bu üç ölçü yapısının dışında olan ölçü yapılarının sayısı toplam 11 (%17,75) adettir. Aynı yazara ait bütün bu çalışmalarda başlangıç düzeyiyle ilgili olarak basit ya da ana ölçü yapıları ağırlıklı alıştırma ve eserlerin seçmesi doğal bir durum olarak değerlendirilebilir.

Tablo 21- “Levent Canımoğlu-Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	63	51,63
2/4	25	20,49
9/8	10	8,19
3/4	5	4,09
9/4	5	4,09
6/8	4	3,27
10/8	3	2,46
9/16	2	1,63
12/8	2	1,63
7/8	1	0,81
5/8	1	0,81
6/4	1	0,81
TOPLAM	122	100

Tablo-21’de görüldüğü üzere Levent Canımoğlu’na ait “Dilsiz Kaval Metodu” adlı e-kitapta 122 çalışma yer almaktadır. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte bu çalışmaların 67 (%55)’si eser, 55 (%45)’i ise alıştırma olarak tespit edilmiştir. Bunların 63’ü (%51,63) 4/4’lük, 25’i (%20,49) 2/4’lük ve 10 tanesi 9/8’lik (%8,19) olarak tespit edilmiştir. Bu üç ölçü yapısına sahip içeriğin toplamı %80,31’dir. Bu üç ölçü yapısının dışında toplam 24 (%19,6) çalışma vardır. Bu yayında da basit ya da ana ölçü yapısındaki eser ve alışırmaların ağırlıklı olduğu ve ortaya çıkan durumun da başlangıç düzeyi hedefleriyle bir arada değerlendirilebileceği söylenebilir.

Tablo 22- “Temel Hakkı Karahasan-Kaval Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	3	25
2/4	3	25
10/8	2	16,68
6/8	1	8,33
9/8	1	8,33
5/8	1	8,33
13/4	1	8,33
TOPLAM	12	100

Tablo-22’ye göre Temel Hakkı Karahasan’a ait “Kaval Metodu”nda toplam 12 eser mevcut olup alıştırma düzeyinde bir ezgiye rastlanmamıştır. Bu eserlerin 6 tanesi (%50) 4/4 ve 2/4’lük , 2 tanesi (16,68) 10/8’lik eserlerden oluşmaktadır. Geriye kalan 4 eserin (33,32) 5/8, 6/8, 9/8 ve 13/4’lük ölçü yapılarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu yayında diğer yayınlara göre aksak ya da bileşik ölçü yapısına sahip eserlere daha fazla yer verildiği dikkat çekmektedir.

Tablo 23- Kaval Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Genel Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
4/4	231	36,15
2/4	225	35,21
9/8	37	5,79
3/4	24	3,75
6/8	23	3,6
10/8	14	2,19
9/4	13	2,03
3/8	13	2,03
7/8	12	1,88
12/8	11	1,72
5/8	9	1,41
9/16	6	0,94
6/4	6	0,94
8/8	3	0,47
7/16	2	0,31
15/8	2	0,31
3/2	1	0,15
7/4	1	0,15
11/8	1	0,15
14/4	1	0,15
16/8	1	0,15
18/8	1	0,15
20/8	1	0,15
13/4	1	0,15
TOPLAM	639	100

Tablo 23’de kaval ailesi ile ilgili yayınların tamamında yer alan ölçü yapılarına dair genel veriler yer almaktadır. Tabloda ayrıntısı görülmemekle birlikte ölçü yapıları bakımından incelenen 639 ezginin 333 (%52,11)’ünün eser, 306 (%47,89)’sının alıştırma olduğu tespit edilmiştir. Yayınların içerisinde yer alan eser ve alıştırmanın ölçü yapılarının büyük oranda (%83,55) basit ya da ana ölçü olarak isimlendirilen ölçü yapılarında olduğu görülmektedir. Bu durumun başlangıç düzeyi hedefleriyle ilgili değerlendirilmesi mümkün görünmekle birlikte halk müziğimizin karakteristikleri arasında yer alan aksak ya da bileşik ölçü adı verilen ölçü yapılarının düşük oranda kalması dikkat çekicidir.

Şimdi de mey, balaban ve zurna ile ilgili yayınlardaki usul ölçü yapısına dair veriler aşağıda her kitap için ayrı ayrı tablolar halinde sunulacaktır. Halk müziği üfleme çalgılarımızın kamışlı ve kamışsız sınıflandırılması yanında yöresel kullanım farklılıkları bu çalgılara yönelik eğitim öğretim materyallerinin ayrı ve grup halinde değerlendirilmesine gerekçe oluşturmuştur.

Tablo 24- “Ali Yılmaz-Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	85	54,83
2/4	14	9,03
3/4	11	7,09
6/8	9	5,80
10/8	8	5,17
DEĞİŞKEN	7	4,51
9/8	5	3,22
5/8	5	3,22
12/8	4	2,58
6/4	2	1,30
11/8	2	1,30
3/8	1	0,65
7/4	1	0,65
8/8	1	0,65
TOPLAM	155	100

Tablo-24’de Ali Yılmaz’a ait “Mey Metodu” adlı kitabın verileri görülmektedir. Kitap içerisinde toplam 155 tane alıştırma ve eser mevcuttur. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte toplam 155 ezginin 46 (%29,68)’sı eser, 109 (%70,32)’u alıştırma’dır. Bu eser ve alıştırma’nın 85 tanesi (%54,83) 4/4’lük, 14 tanesi (%9,03) 2/4’lük, 11 tanesi (%7,09) 3/4’lük, 9 tanesi (%5,80) 6/8’lik, 8 tanesi (%5,17) ise 10/8’lik olarak tespit edilmiştir. Oranları belirtilen bu ölçü yapılarının dışında diğer bileşik/aksak ölçü yapılarına sahip toplam 28 adet (%18,08) alıştırma ve eser mevcuttur. Tabloda değişken ölçü yapısına sahip eserler incelendiğinde 2 eser (4/4+12/8+2/4), 1 eser (12/8+2/4), 1 eser (12/8+3/4+12/8), 1 eser (4/4+2/4), 1 eser (12/8+18/8+12/8+18/8), 1 eser (2/4+7/8+2/4) olarak tespit edilmiştir. Kitabın içerisindeki eser ve alıştırma’nın büyük ağırlığının basit/ana ölçü yapısında olduğu(%81,25) anlaşılmaktadır. Bu durum başlangıç düzeyi hedefleri ve çalgının yöresel karakteristikleriyle bir arada değerlendirildiğinde doğal karşılanabilir.

Tablo 25- “Cebrail Kalın – Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
4/4	70	55,55
3/4	17	13,49
2/4	13	10,31
6/8	8	6,34
9/8	5	3,96
7/8	3	2,39
5/8	3	2,39
DEĞİŞKEN	3	2,39
10/8	3	2,39
11/8	1	0,79
TOPLAM	126	100

Tablo-25’de Cebrail Kalın’a ait “Mey Metodu” adlı kitabında toplam 126 alıştırma ve eser tespit edilmiştir. Tabloda ayrıntısı görünmemekle beraber 126 ezginin 27 (%21,42)’si eser, 99 (%78,57)’u alıştırma niteliğindedir. Tespit edilen bu eserlerin 70 tanesi (%55,55) 4/4’lük, 17 tanesi (%13,49) 3/4’lük, 13 tanesi (%10,31) 2/4’lük, 8 tanesi (%6,34) 6/8’lik ölçü yapılarından oluşmuştur. Belirtilen bu oranların dışında 5 tane 9/8’lik ve 3’er tane 5/8, 7/8, 9/8, 10/8’lik, değişken yapıda (4/4+12/8), (3/4+5/8), (4/4+2/4) ve 1 tane 11/8’lik alıştırma ve eser tespit edilmiştir. Bu yayında da önceki yayınlarda olduğu gibi ana/basit ölçü yapısındaki alıştırma ve eserlerin oranı yaklaşık(%86) olarak ortaya çıkmaktadır. Yine başlangıç düzeyi hedeflerinin bu durumu etkilediği düşünülebilir.

Tablo 26- “Temel Hakkı Karahasan- Mey Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
2/4	7	63,63
4/4	3	27,27
5/8	1	9,10
TOPLAM	11	100

Tablo-26’ya göre “Mey Metodu” adlı kitapta toplam 11 eser tespit edilmiş olup kitapta alışırmaya yer verilmediği anlaşılmıştır. Kitap içerisinde bulunan eserlerden 7 tanesi (% 63,63) 2/4’lük, 3 tanesi (%27,27) 4/4’lük ve 1 tanesi (%9,10) de 5/8’lik yapıdadır. Daha çok bir türkü albümü niteliğindeki bu yayında da basit/ana ölçü yapısı büyük oranda(90,9) ön plandadır.

Tablo 27- “Songül Karahasanoğlu-Mey Ve Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	58	56,31
2/4	15	14,56
9/8	8	7,76
10/8	6	5,82
DEĞİŞKEN	3	2,94
3/4	2	1,94
6/8	2	1,94
5/8	2	1,94
12/8	2	1,94
3/8	1	0,97
7/8	1	0,97
11/8	1	0,97
7/4	1	0,97
13/4	1	0,97
TOPLAM	103	100

Tablo-27’de Songül Karahasanoğlu’na ait “Mey Metodu” adlı kitaptaki 103 adet ezginin incelemesi görülmektedir. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte bu 103 ezginin 49 (%47,57) tanesi eser, 54 (%52,43) tanesi alıştırma niteliğinde tespit edilmiştir. Toplam 103 adet ezginin 58 tanesi (%56,31) 4/4’lük, 15 tanesi (%14,56) 2/4’lük, 8 tanesi (%7,76) 9/8’lik, 6 tanesi (%5,82) de 10/8’lik eserler olarak tespit edilmiştir. Kitap içerisinde 3 adet(%2,94) değişken yapıda (2/4 + 6/8), (6/8 + 2/4 + 4/4), (14/4 + 4/4 + 14/4 + 4/4), 2’şer tane (%7,76) 3/4, 5/8, 6/8 ve 12/8’lik yapıda, 1’er tane (%4,85) de 3/8, 7/8, 7/4, 11/8 ve 13/4’lük eserler vardır. Genel değerlendirmede eser ve alıştırmanın %68’inin basit/ana ölçü yapısında olduğu aksak ölçü yapılarına da belirli bir oranda yer verildiği görülmektedir.

Tablo 28- “Zafer Küçük-Zurna Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	48	55,17
2/4	14	16,10
6/8	5	5,74
9/8	5	5,74
7/8	4	4,60
12/8	4	4,60
10/8	3	3,45
3/4	2	2,30
5/8	1	1,15
9/4	1	1,15
TOPLAM	87	100

Tablo-28’de görüldüğü üzere “Zurna Metodu” adlı kitap içerisinde toplam 87 tane eser ve alıştırma bulunmaktadır. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte dağılımlarına bakıldığında 87 ezginin 52 (%59,77) tanesi eser, 31 (%40,23) tanesi alıştırma olarak tespit edilmiştir. Bunlardan 48 tanesi (%55,17) 4/4’lük, 14 tanesi (%16,10) 2/4, 5’er tanesi (%5,74) 6/8’lik ve 9/8’lik yapıdadır. Bu üç oranın dışında kalan ölçü yapılarına bakıldığında 4’er tanesi (%9,20) 12/8 ve 7/8’lik, 3 tanesi (%3,45) 10/8’lik, 2 tanesi (%2,30) 3/4’lük ve 1’er tanesi (%2,30) de 5/8 ve 9/4’lük yapıdadır. Önceki yayınlarda olduğu gibi eser ve alıştırma çalışmalarının yaklaşık %85’inin basit/ana ölçü yapısında olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumu diğer yayınlardaki gibi başlangıç düzeyi hedefleriyle ilişkilendirmek mümkündür.

Tablo 29- “Alihan Samedov-Balaban Metodu” Kitabındaki İçeriğin Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
4/4	45	95,75
3/4	2	4,25
TOPLAM	47	100

Tablo-29’a göre Alihan Samedov’a ait “Balaban Metodu” adlı kitapta toplam 47 alıştırma ve eser mevcuttur. Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte dağılımları 8 (%17,02) eser, 39 (%82,98) alıştırma şeklinde tespit edilmiştir. 47 eser içerisinde 45 tanesinin (%95,75) 4/4’lük yapıda, 2 tanesinin (%4,25) de 3/4’lük yapıda olduğu tespit edilmiştir. Bu durum hem sanatçının hem de çalgının bağlı bulunduğu Azeri müzik kültürü üzerinden açıklanabilir bir durumdur.

Şimdi de mey-balaban-zurna ailesine ait yayınlardaki eser ve alıştırma çalışmalarının ölçü yapılarına ilişkin genel bir tablo verilecektir.

Tablo 30 Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
4/4	309	58,41
2/4	63	11,90
3/4	34	6,42
6/8	24	4,53
9/8	23	4,34
10/8	20	3,78
DEĞİŞKEN	13	2,45
5/8	12	2,26
12/8	10	1,89
7/8	8	1,51
11/8	4	0,75
3/8	2	0,37
6/4	2	0,37
7/4	2	0,37
9/4	1	0,18
8/8	1	0,18
13/4	1	0,18
TOPLAM	529	100

Tablo 30'daki mey, balaban ve zurna çalgıları ile ilgili genel tabloya baktığımızda eser ve alıştırma ile ilgili ölçü yapılarında ağırlıklı olarak basit/ana ölçü yapılarının kullanıldığı görülmektedir(%83,89). Her ne kadar halk müziğimizin ölçü/usul yapısı açısından karakteristik ölçülerin aksak/bileşik ölçü yapıları olduğu bilinse de yayınların başlangıç ve orta düzey hedeflerinin bu sonucu oluşturduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan Tabloda ayrıntısı görünmemekle birlikte toplam 529 ezginin 193 (%36,5) tanesi eser, 336 (%63,5) tanesinin alıştırma olduğu tespit edilmiştir.

Şimdi de tüm üfleme çalgılara dönük yayımlanan eğitim öğretim materyallerindeki eser ve alıştırma ölçü yapılarına dair bir tablo sunulacaktır.

Tablo 31- Kaval, Mey, Balaban, Zurna Kitaplarındaki Ölçü Yapısı Dağılımı

ÖLÇÜ YAPISI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
4/4	540	46,23
2/4	288	24,66
9/8	60	5,13
3/4	58	4,96
6/8	47	4,02
10/8	34	2,91
5/8	21	1,80
12/8	21	1,80
7/8	20	1,71
3/8	15	1,28
9/4	14	1,20
DEĞİŞKEN ÖLÇÜLÜ	13	1,11
6/4	8	0,68
9/16	6	0,51
11/8	5	0,43
8/8	4	0,34
7/4	3	0,25
13/4	2	0,17
7/16	2	0,17
15/8	2	0,17
3/2	1	0,08
14/4	1	0,08
16/8	1	0,08
18/8	1	0,08
20/8	1	0,08
TOPLAM	1168	100

Tablo 31'e göre kaval-mey-balaban-zurna ailesine ait yayınlardaki incelenen bütün yayınlardaki eser ve alıştırma ölçü yapıları ağırlıklı olarak (%83,71) basit ya da ana ölçü adı verilen ölçü yapısındadır. Genel olarak başlangıç düzeyi hedeflerinin belirleyici olduğu düşünülebilir. Ancak özellikle çalgıların kullanıldığı yöreler ve müzikal özellikler bir arada değerlendirildiğinde aksak/bileşik ölçü yapısının sınırlı ölçüde kullanıldığını söylemek mümkün görünmektedir. Ayrıca incelenen yayınlardaki toplam 1168 ezginin 526 (%45) 'sının eser, 642 (%55)'sinin alıştırma olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle Türk halk müziği üfleme çalgılara dönük eğitim öğretim materyallerinde çalgı eğitiminin doğal hedefleri ve süreçleri düşünülerek alıştırma daha fazla yer verildiği görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Türk Halk Müziği üfleme çalgılar için yazılmış eğitim öğretim materyallerindeki dizi, makam ve ton tercihleri nelerdir?”

Bu alt problemde de bulgular ilk önce her kitap için ayrı ayrı sonra kaval ailesi ve mey-balaban-zurna aileleri için grup halinde ve en sonda da tüm üfleme çalgılar için bir arada sunulacaktır. Yayınların incelenmesinde bu problem cümlesiyle ilgili olarak sadece eserler dikkate alınmıştır.

Tablo 32-“Fedai Tekşahin-Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM-DİZİ-TON	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
Uşşak	11	13,25
Hicaz	11	13,25
Segâh	8	9,64
Karcığâr	4	4,82
Çargâh	4	4,82
Hüseyni	4	4,82
Kürdi	4	4,82
Hüzzam	4	4,82
Sol majör	3	3,61
Nihavent	3	3,61
Rast	2	2,41
La Minör	2	2,41
Do Majör	2	2,41
Mahur	2	2,41
Buselik	2	2,41
Hüseyni-Nihavent	1	1,20
Bayati Şiraz	1	1,20
Fa Majör	1	1,20
Nikriz	1	1,20
Re Minör	1	1,20
Hicaz-Eviç	1	1,20
Hicaz-Segâh	1	1,20
Nişabur-Uşşak	1	1,20
Muhayyerkürdi	1	1,20
Saba	1	1,20
Uşşak-Kürdi-Basit Çargâh	1	1,20
Muhayyer	1	1,20
Eviç	1	1,20
Sultaniyegâh	1	1,20
Çargâh-Bayati Şiraz	1	1,20
Hicazkar	1	1,20
La minör-La Majör	1	1,20
Toplam	83	100

Tablo 32’ye göre Fedai Tekşahin’in Dilsiz Kaval Metodu adlı yayınındaki eserlerin makam-dizi-ton anlayışı incelendiğinde eserlerin büyük oranda makamsal

olduğu(%85), bu makamların da ağırlıklı olarak basit makamlar adı verilen kümeden seçildiği görülmektedir. Diğer taraftan klasik batı müziği eseri olan ve tonal yapıdaki çeşitli ezgiler de yayın içerisinde kendine yer bulmuştur. Çalgılarımızın bir dünya çalgısı olabilme özelliğinin gündeme getirilebilmesi açısından bu durum dikkat çekici olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Çalgının teknik kapasitesinin ve hedeflenen düzeyin, eserlerdeki makam-dizi-ton seçimini belirleyici önemli bir etken olduğunu düşünmek yanlış olmaz.

Tablo 33-“Burhan Tarlabası-Öz Çalgımız Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
UŞŞAK	27	32,91
HÜSEYNİ	24	29,27
HİCAZ	5	6,10
SEGÂH	4	4,88
BASİT ÇARGÂH	4	4,88
KÜRDİ	1	1,22
KARCIĞAR	1	1,22
BUSELİK	1	1,22
NIHAVENT	2	2,44
UŞŞAK-HÜSEYNİ	4	4,88
MUHAYYER	3	3,66
RAST	1	1,22
EVİÇ	1	1,22
SABA	1	1,22
HÜSEYNİ-KARCIĞAR	1	1,22
GERDANİYE	1	1,22
UŞŞAK-HÜSEYNİ-BASİT ÇARGÂH	1	1,22
TOPLAM	82	100

Tablo 33’e göre Burhan Tarlabası’nın “Öz Çalgımız Kaval” adlı yayınındaki eserlerinin tamamı makamsaldır. Makamsal bu eserlerin ağırlıklı olarak basit makamlar adı verilen kümeye ait olduğu görülmektedir. Makamsal müzik dışında örneklere yer verilmemiş olması yayının hedefleriyle bir arada değerlendirildiğinde doğal karşılanabilir.

Tablo 34- “Burhan Tarlabası-Yeni Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYİNİ	10	41,66
UŞŞAK	7	29,16
BASİT ÇARGÂH	2	8,33
KARCIĞAR	1	4,17
BUSELİK	1	4,17
MUHAYYER	1	4,17
SOL MAJÖR	1	4,17
SABA	1	4,17
TOPLAM	24	100

Tablo 34’e göre Burhan Tarlabası’nın “Yeni Kaval Metodu” adlı kitabında bulunan eserlerin çoğunluğu (%79,15) hüseyini, uşşak ve çargah eserlerden oluşmaktadır. Geriye kalan eserler (20,85) ise karcıgar, buselik, muhayyer, sol majör ve saba eserlerden oluşmaktadır. Kitabın büyük bir çoğunluğunun makamsal eserlerden oluşmasının yanında kitabın içerisinde 1 tane(%4,17) sol majör tonal esere yer verilmesi dikkat çekicidir. Kitaplar incelendiğinde makamsal eserlerin çoğunlukta olması yazarın diğer kitaplarıyla doğru orantılı bir eser seçim yapması olarak değerlendirilebilir.

Tablo 35- “Burhan Tarlabası-Ortaöğretim İçin Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYİNİ	9	37,6
UŞŞAK	9	37,6
BUSELİK	2	8,34
BASİT ÇARGÂH	1	4,16
KARCIĞAR	1	4,16
MUHAYYER	1	4,16
HİCAZ	1	4,16
TOPLAM	24	100

Tablo 35’de de görüldüğü üzere toplam 24 alıştırmanın çoğunluğu (%83,54) yazarın bir önceki kitabında olduğu gibi hüseyini, uşşak ve çargah makamlarından oluşmaktadır. Diğer eserler ise (%16,64) çargah, karcıgar, muhayyer ve hicaz makamlarından oluşmaktadır. Çalgının doğal yapısı, ait olduğu müzik kültürü ve hedeflenen düzeyler dikkate alındığında elde edilen sonuçları doğal karşılamak mümkündür.

Tablo 36- “Temel Hakkı Karahaslan – Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYNİ	6	50
UŞŞAK	4	33,34
HİCAZ	1	8,33
SEGAH	1	8,33
TOPLAM	12	100

Tablo 36’ya bakıldığında kitap içerisinde toplam 12 eser olduğu ve bu eserlerin 10 tanesi(%83,34) hüseyini ve uşşak makamlarından oluştuğu, diğer iki eser ise hicaz ve segah makamlarından oluştuğu görülmektedir. Kitapta bulunan eser sayısının az olmasının makamsal çeşitliliğe etki ettiği düşünülebilir. Makamların aynı perde düzenleri içerisinde değerlendirilebilecek makamlardan oluşması dikkat çekicidir.

Tablo 37- “Burhan Tarlabası-Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYNİ	13	34,21
UŞŞAK	12	31,58
BUSELİK	3	7,89
RAST	2	5,26
HİCAZ	2	5,26
SEGAH	2	5,26
ÇARGAH	2	5,26
NIHAVENT	1	2,64
KÜRDİ	1	2,64
TOPLAM	38	100

Tablo 37’de “Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu” kitabı incelendiğinde toplam 38 eser olduğu ve bunların çoğunluğunun(%65,79) hüseyini ve uşşak makamları olduğunu görmekteyiz. Kitabın içerisindeki eserlerin çalgının ait olduğu müzik kültürüne göre ve kitabın hedef düzeyi doğrultusunda yaygın kullanılan basit makamların tercih edildiği düşünülebilir.

Tablo 38- “Levent Canınoğlu – Dilsiz Kaval Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM DİZİLERİ	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYNİ	20	29,85
HİCAZ	9	13,44
UŞŞAK	7	10,44
LA MİNÖR	5	7,47
ÇARGÂH	4	5,98
DO MAJÖR	4	5,98
SOL MAJÖR	4	5,98
SEGAH	2	2,98
KARCIĞAR	2	2,98
NİKRİZ	2	2,98
KÜRDİ	1	1,49
HÜZZAM	1	1,49
NEVESER	1	1,49
HÜSEYNİ+HİCAZ	1	1,49
HÜSEYNİ+SABA	1	1,49
HÜSEYNİ+KARCIĞAR	1	1,49
SEGAH+ÇARGAĞ	1	1,49
HÜSEYNİ+HİCAZ+SEGAH	1	1,49
TOPLAM	67	100

Tablo 38’e bakıldığında kitabın içerisinde çeşitli makam ve tonların kullanıldığını, hüseyini, hicaz ve uşşak gibi basit makamların(%53,73) yine ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Makam tercihlerinin çalgının teknik boyutuyla ilgili olduğu dűşünülebilir.

Tablo 39- Kaval Kitaplarındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM ADI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
HÜSEYİNİ	86	25,82
UŞŞAK	77	23,12
HİCAZ	29	8,71
SEGAH	20	6
ÇARGAH	17	5,10
KARCIĞAR	9	2,71
BUSELİK	9	2,71
SOL MAJÖR	8	2,41
KÜRDİ	7	2,11
LA MİNÖR	7	2,11
DO MAJÖR	6	1,80
MUHAYYER	6	1,80
NİHAVENT	6	1,80
HÜZZAM	5	1,50
RAST	5	1,50
UŞŞAK+HÜSEYİNİ	4	1,20
NIKRİZ	3	0,90
SABA	3	0,90
HÜSEYİNİ+KARCIĞAR	2	0,60
EVİÇ	2	0,60
MAHUR	2	0,60
NEVESER	1	0,30
HÜSEYİNİ+HİCAZ	1	0,30
HÜSEYİNİ+SABA	1	0,30
SEGAH+ÇARGAH	1	0,30
HÜSEYİNİ+HİCAZ+SEGAH	1	0,30
UŞŞAK+HÜSEYİNİ+ÇARGAH	1	0,30
GERDANİYE	1	0,30
HÜSEYİNİ+NİHAVENT	1	0,30
BAYATİ ŞİRAZ	1	0,30
FA MAJÖR	1	0,30
RE MİNÖR	1	0,30
HİCAZ+EVİÇ	1	0,30
HİCAZ+SEGAH	1	0,30
NİŞABUR+UŞŞAK	1	0,30
MUHAYYERKÜRDİ	1	0,30
UŞŞAK+KÜRDİ+ÇARGAH	1	0,30
SULTANİYEGAH	1	0,30
ÇARGAH+BAYATİ ŞİRAZ	1	0,30
HİCAZKAR	1	0,30
LA MİNÖR	1	0,30
TOPLAM	333	100

Tablo 39'a gelindiğinde kaval kitaplarının genel bir tablosu verilmiştir. Toplam 333 eser bulunan kitaplarda ağırlıklı olarak (%62,75) basit makamların tercih edildiği görülmektedir. Seçilen eserlerin çoğunlukla basit makamlardan oluşması kitapların hedef düzeyleriyle örtüştüğünü söyleyebiliriz. Basit makamların haricinde kitaplarda çok çeşitli makam ve tonların olduğu da görülmektedir. Çalgının ses sahasının geniş olması ve teknik olarak çeşitli makamlarda olan ezgileri çalmaya imkân tanması bu eser seçimlerini etkilediği düşünülebilir.

Şimdi de mey, balaban ve zurna ile ilgili yayınlardaki makam, dizi ve ton yapısına dair veriler ilk önce her kitap için ayrı sonra da bu grup için toplu halde sunulacaktır.

Tablo 40- “Songül Karahasanoğlu-Mey ve Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
Uşşak	16	32,65
Hüseyini	11	22,45
Hicaz	4	8,16
Hüzzam	3	6,12
Segâh	3	6,12
Uşşak-Hüseyini	3	6,12
Saba	2	4,09
Hüseyini-Karcıgar	2	4,09
Kürdi	1	2,04
Karcıgar	1	2,04
Basit Çargâh	1	2,04
Do Nikriz	1	2,04
Nihavent	1	2,04
TOPLAM	49	100

Tablo 40’a göre Songül Karahasanoğlu’na ait Mey ve Metodu adlı yayında ter alan eserlerin tamamı makamsal olup makamların ağırlıklı olarak basit makamlar adlı kümeden olduğu anlaşılmaktadır. Çalgının yöresel özelliklerine ve teknik kapasitesine uygun bir makamsal dağılım olduğu dikkat çekmektedir. Bu makamların dışında mey çalgısı özelinde çalımı zor makamların (karcıgar, saba, do nikriz, nihavent vb.) olması da dikkat çekici bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 41- “Temel Hakkı Karahasan-Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
Hüseyini	4	36,36
Kürdi	3	27,27
Uşşak	1	9,09
Hicaz	1	9,09
Karcıgar	1	9,09
Uşşak+Hicaz	1	9,09
TOPLAM	11	100

Tablo 41’e göre Temel Hakkı Karahasan’a ait Mey Metodu adlı yayın tamamen makamsal eserlerden oluşmaktadır. Bu makamların da öncekilerde olduğu

gibi bütünüyle basit makamlar ailesinden olduğu görülmektedir. Çalgının yerel özelliklerinin ve teknik kapasitesinin yine belirleyici olduğu görülmektedir. Çalgının müzik kültürüyle her zaman uyumlu olmayan kürdi makamının kitapta ağırlık oluşturması dikkat çekici bir sonuç olarak düşünülebilir.

Tablo 42- “Alihan Samedov-Balaban Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(f)	YÜZDE(%)
NİHAVENT	8	100
TOPLAM	8	100

Tablo 35’e göre Alihan Samedov’un Balaban Metodu adlı yayınında yer alan eserlerin tamamı yazarın ve çalgının bağlı bulunduğu Azeri müzik kültürünün etkisiyle aynı makamda piyano eşlikleriyle verilmiştir. Kitap içerisinde verilen eserlerin piyano eşliğinin de olmasından dolayı tercih edilen makamın belirli bir sınırlılıkla kaldığını söylemek de mümkündür.

Tablo 43- “Cebrail Kalın – Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
Hüseyini	11	40,75
Uşşak	6	22,23
Hicaz	3	11,12
Buselik	2	7,40
Kürdi	1	3,70
Karcıgar	1	3,70
Hüzzam	1	3,70
Segah	1	3,70
Segah+Çargah	1	3,70
TOPLAM	27	100

Tablo 43’de “Mey Metodu” adlı kitapta toplam 27 eser vardır. Kitapta yer alan bu eserlerin çoğunluğunun (%81,5) basit makamlardan (Hüseyini, Uşşak, Hicaz, Buselik vb.) seçildiği görülmektedir. Yine diğer mey kitaplarında olduğu gibi bu kitapta da çalgının ses sahası, bağlı bulunduğu müzik kültürü, çalgının yapısal özellikleri gözetilerek eserlerin seçildiği düşünülebilir.

Tablo 44- “Ali Yılmaz– Mey Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
Hüseyini	20	43,48
Uşşak	10	21,74
Segah	3	6,53
Çargah	3	6,53
Uşşak+Hüseyini	3	6,53
Hicaz	1	2,17
Buselik	1	2,17
Hüzzam	1	2,17
Mahur	1	2,17
Karcıgar+Hüseyini	1	2,17
Nişabur+Kürdi	1	2,17
Saba	1	2,17
TOPLAM	46	100

Tablo 44’e bakıldığında kitapta toplam 46 eser mevcuttur. Kitapta hüseyini, uşşak gibi basit makamların ağırlıkta (%78,28) olduğu görülmektedir. Bu makamların yanında kitap içerisinde değişken makamların verilmesi ve çalgıyı çalımını zorlaştıracak saba, hüzzam gibi eserlere de yer verilmesi çalgıda teknik gelişimi arttırmak için verildiği düşünülebilir.

Tablo 45- “Zafer Küçük – Zurna Metodu” Kitabındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
UŞŞAK	32	61,53
HÜSEYİNİ	12	23,07
KÜRDİ	2	3,84
HİCAZ	2	3,84
BUSELİK	1	1,93
KARCİĞAR	1	1,93
KARCİĞAR+HÜSEYİNİ	1	1,93
NİŞABUR+KÜRDİ	1	1,93
TOPLAM	52	100

Tablo 45’e gelindiğinde kitap içerisinde 52 adet eser vardır. Bu eserlerin çoğunluğu (%84,6) mey çalgısında olduğu gibi uşşak ve hüseyini gibi basit makamlardan seçildiği görülmektedir. Çalgının teknik yapısı ve ait olduğu müzik kültürünün bu sonuçlara etki ettiği düşünülebilir.

Tablo 46- Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Dizi, Makam Ve Ton Tercihleri Dağılımı

MAKAM ADI	FREKANS(f)	YÜZDE (%)
UŞŞAK	65	33,68
HÜSEYİNİ	58	30,06
HİCAZ	11	5,69
NİHAVENT	9	4,66
KÜRDİ	7	3,63
SEGAH	7	3,63
UŞŞAK+HÜSEYİNİ	6	3,11
HÜZZAM	5	2,59
BUSELİK	4	2,07
KARCIĞAR	4	2,07
HÜSEYİNİ+KARCIĞAR	4	2,07
ÇARGAH	4	2,07
SABA	3	1,55
NİŞABUR+KÜRDİ	2	1,04
MAHUR	1	0,52
SEGAH+ÇARGAH	1	0,52
UŞŞAK+HİCAZ	1	0,52
NİKRİZ	1	0,52
TOPLAM	193	100

Tablo 46'daki genel tabloda dizi, makam ve ton tercihlerine bakıldığında hüseyini ve uşşak ailesinin ağırlıkta olduğunu(%63,74) görülmektedir. Mey, balaban ve zurna ailesi için yazılmış kitaplarda halk müziği türü dışında başka müzik türlerine ait eserlere yer verilmemiş olması düşündürücüdür. Bu durum çalgıların dünya çalgısı olabilmesi ile ilgili değerlendirildiğinde repertuarlarında farklı müzik türlerinden eserlerin de yer alması gerektiği söylenebilir. Genel olarak bakıldığında çalgının ses sahasının, ses sisteminin, bağlı bulunduğu müzik kültürünün, çalım tekniğinin ve yaşadığı coğrafyanın bu sonuçlara etki ettiği düşünülebilir.

Şimdi de kaval, mey, balaban ve zurna içi yazılmış bütün kitapların içeriğindeki dizi, makam ve ton dağılımı tercihleri gösteren tablo sunulacaktır.

Tablo 47 Kaval, Mey, Balaban ve Zurna Kitaplarındaki Dizi, Makam ve Ton Tercihlerinin Genel Dağılımı

MAKAM ADI	FREKANS(F)	YÜZDE (%)
HÜSEYİNİ	144	27,38
UŞŞAK	142	26,99
HİCAZ	40	7,60
SEGAH	27	5,13
ÇARGAH	21	3,99
NİHAVENT	15	2,85
KÜRDİ	14	2,66
BUSELİK	13	2,47
KARCİĞAR	13	2,47
UŞŞAK+HÜSEYİNİ	10	1,90
HÜZZAM	10	1,90
SOL MAJÖR	8	1,52
LA MİNÖR	8	1,52
SABA	6	1,14
HÜSEYİNİ+KARCİĞAR	6	1,14
DO MAJÖR	6	1,14
MUHAYYER	6	1,14
RAST	5	0,95
NİKRİZ	4	0,76
MAHUR	3	0,57
NİŞABUR + KÜRDİ	2	0,38
EVİÇ	2	0,38
SEGAH+ÇARGAH	1	0,19
UŞŞAK+HİCAZ	1	0,19
NEVESER	1	0,19
HÜSEYİNİ+HİCAZ	1	0,19
HÜSEYİNİ+SABA	1	0,19
SEGAH+ÇARGAH	1	0,19
HÜSEYİNİ+HİCAZ+SEGAH	1	0,19
UŞŞAK+HÜSEYİNİ+ÇARGAH	1	0,19
GERDANIYE	1	0,19
HÜSEYİNİ + NİHAVENT	1	0,19
BAYATİ ŞİRAZ	1	0,19
FA MAJÖR	1	0,19
RE MİNÖR	1	0,19
HİCAZ+EVİÇ	1	0,19
HİCAZ+SEGAH	1	0,19
NİŞABUR+UŞŞAK	1	0,19
MUHAYYERKÜRDİ	1	0,19
UŞŞAK+KÜRDİ+ÇARGAH	1	0,19
SULTANİYEGÂH	1	0,19
ÇARGAH+BAYATİ ŞİRAZ	1	0,19
HİCAZKAR	1	0,19
TOPLAM	526	100

Tablo 47' de kaval, mey, balaban ve zurna kitaplarındaki genel dağılım verilmiştir. Bu tabloya bakıldığında toplam 526 eser tespit edilmiştir. Bu 526 eserin çoğunluğunu (%61,97) hüseyini, uşşak ve hicaz gibi basit makamlar oluşturmaktadır. Türk halk müziği üfleme çalgılar için yazılmış eğitim öğretim materyallerindeki eserlerin makam, dizi ve ton açısından genel dağılımına göre eserlerin %95'i

makamsal, %5'i ise tonal ezgilerdir. Tonal ezgilerin sınırlı oranda kalması farklı müzik türlerine ilişkin tercihlerin de sınırlı olduğu anlamına gelmektedir. Var olan tonal ezgilerin tamamı da kaval ailesi çalgılarına yazılmış kitaplarda yer almaktadır. Balaban için yazılmış kitapta yer alan eserlerin hepsi geleneksel makamsal ezgiler olmakla birlikte notaları piyano eşlikli verildiğinden tonal yapıya en uygun tek bir makamın (Nihavent) tercih edildiği de dikkat çekmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Araştırma kapsamında incelenen Türk halk müziği üfleme çalgılara dönük eğitim-öğretim amaçlı yayınlarda;

-Yazarlarının tamamına yakınının erkek olduğu,

-Yazarlarının çoğunluğunun(%77,8) bir lisans programından mezun olduğu,

-Kitapların önemli bir kısmının büyük boy olduğu(%76,92), çoğunluğunda(%69,24) tutkallı cilt tercih edildiği, önemli bir kısmının(61,53) 2003 ve sonrasındaki yıllarda büyük oranda(%76,93) İstanbul'da basıldığı,

-Önemli bir kısmında(%84,61) duruş-tutuş-oturuşla ilgili görseller yer alırken bir kısmında (%30,77) görsel-işitsel eklenti bulunduğu,

-Çoğunluğunda nota yerleri (%84,61), nota değerleri(%76,92), çalış(tutuş-üfleme) tekniği ve parmak pozisyonları (%92,31) ile ilgili bilgilerin yer aldığı; önemli bir kısmında temel tartım kalıplarının yer almadığı (%61,54),

-Büyük kısmında çalgıların bölümleri (%92,30); tarihçesi ve ses sistemi(%100); çalgının bakımı ve korunması (%76,92), perdelerin portedeki karşılıkları (%92,30) hakkında bilgilerin verildiği; çalgıların ölçüleri ile ilgili bilgilerin ise bir kısmında (%53,85) verildiği,

-Çoğunluğunda (%61,54) hedef ve amaçlardan bahsedildiği ancak seviyenin kısmen (%30,77) belirtildiği,

-İçeriklerindeki incelenen ezgilerin daha çok alıştırma (%55) ağırlıklı olduğu,

-Kitaplardaki alıştırma ve eserlerin büyük bir kısmının (%83,71) ana ya da basit ölçüler olarak tanımlanan 4/4'lük, 2/4'lük ve 6/8'lik yapıda olduğu ancak bunun yanında 5/8, 7/8, 8/8, 9/8, 10/8, 12/8'lik ölçü yapılarının da kısmen (%16,29) kullanıldığı

-İçeriklerinde tamamına yakınında (%95)makamsal yapıya ağırlık verildiği ve bu makamların çoğunlukla (%61,97) basit makamlar olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sonuçlar ışığında Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitim-öğretimi için yazılmış yayınlarda çeşitli metodolojik, teknik, estetik ve pedagojik eksiklikler yer aldığı ancak son yıllarda yapılan bu çalışmalarda her geçen gün nitelik ve nicelik açısından olumlu yönde bir gelişmenin bulunduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

Çalgı eğitiminin vazgeçilmezi metodolojik yayınların çeşitli açılardan analizi neticesinde oluşan sonuçlara göre;

-Türk halk müziği üfleme çalgıların eğitimi için yapılacak yayınların metodolojik, teknik, estetik ve pedagojik ilkeler doğrultusunda sayıca arttırılması,

-Bu alanda yapılacak çalışmaların mesleki müzik eğitim kurumları tarafından desteklenmesi ve özendirilmesi,

-Yapılacak çalışmaların çeşitli müzik eğitimi türleri ve basamaklarına göre farklı düzey ve içeriklerle yapılandırılması,

-Türk halk müziği üfleme çalgıları başta olmak üzere geleneksel müziklerimize ait çalgıların mesleki müzik eğitimi yapılan güzel sanatlar liseleri ve eğitim fakültelerine bağla müzik eğitimi ana bilim dallarında da çalgı eğitimi boyutuyla değerlendirilmesi,

-Hakkında henüz metodolojik çalışma yapılmayan sipsi, tulum, çifte, zambır vb. türk halk müziği üfleme çalgılar ile ilgili çalışmaların başlaması ve desteklenmesi,

-Yayınlara okuma, kullanım ve verimlilik ölçütleri açısından büyük boy spiralli ve işitsel görsel eklentili olmasına özen gösterilmesi,

-Çalgı eğitiminde ve dolayısıyla üfleme çalgılar eğitiminde etüt, egzersiz ve alıştırmalar çalışmaları olmaksızın belirli seviyelere ulaşmanın mümkün olamayacağı düşüncesiyle Türk halk müziği üfleme çalgılar eğitiminde metronom eşlikli olarak etüt, egzersiz ve alıştırmalara bolca yer verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akdemir, Kemal (2006). *Dört Yıllık Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında ve Konservatuarlarda Dilsiz Çoban Kavalı Çalma Teknikleri ve Eğitim Müfredatı*. Yüksek Lisans Tezi, HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arslan, Erdi (2017). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nefesli Enstrümanlarından "Zurna"nın Erzurum Bölgesine Ait İcralarda Tavır Özelliklerinin Tespiti*. Yüksek Lisans Tezi, HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ataman, S. Yaver (1938). *Anadolu Halk Sazlar*. İstanbul: Burhaneddin Matbaası.

Atasoy, Mustafa U. (2006). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kaval Eğitim Sürecinin I. Yılında Kullanılan Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Aydın, Aytunç (2015). *Türkiye'de Dilsiz Kaval İçin Yapılmış Metodolojik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, ORDU ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

Canımoğlu, Levent (2018). *Dilsiz Kaval Metodu*. E-kitap. Müzik Eğitimi Yayınları.

Doğan, Can (2014). *Geleneksel Halk Müziği Çalgılarından Zurnanın Tarihçesi Eğitsel ve Öğretsel Süreçleri*. Yüksek Lisans Tezi, CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Emre, Yunus (2015). *Manisa İli Turgutlu İlçesinde İcra Edilen Si Akortlu Orta Zurnanın Tavırsal Özelliklerinin Otantisite Bağlamında Tespit ve Analizi: Subaşı Mahallesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erarslan, Umut (2019). *Mesleki Müzik Eğitim Kurumlarında Yürütülen Türk Halk Müziği Üfleme Çalgılar Eğitiminin Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erdoğan, Göktürk (2018). *Kentleşme Süreci Bağlamında Sivas'ta Davul Zurna Pratikleri*. Yüksek Lisans Tezi, ERCİYES ÜNİVERSİTESİ Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

Gazimihal, M. Ragıp (2001). *Türk Nefesli(Ötkü) Çalgıları* (2. Baskı). Kültür Bakanlığı Yayınları/2686, Ankara: Hilmi Usta Matbaası.

Güler, Adem (2015). *Mey Açışında Kullanılabilecek Ezgi Motifleri Örnekleri*. Yüksek Lisans Tezi, FIRAT ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Kalın, Cebrazil (2013). *Mey Metodu* (1. Baskı). İstanbul: Tij Yayıncılık.

Karahasanoğlu, Songül (1993). *Mey ve Mey Üzerine Yeni Arayışlar*. Sanatta Yeterlik Tezi, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karahasanoğlu, Songül (1996). *Mey ve Metodu* (1. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Kastelli, Serdar (2004). *Türk Halk Oyunlarında Kullanılan Nefesli Çalgıların Orkestrasyon İçindeki Kullanımı ve Yörelere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, EGE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kastelli, Serdar (2014). *Anadolu Geleneksel Nefesli Çalgıları ve Bu Çalgılar Üzerine Özgün Bağdalar*. Sanatta Yeterlik Tezi, AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Kulay, Gökhan ve Özdek, Attila (2018). Türk Halk Müziği Nefesli Çalgılarıyla İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması. (Editör: Bekir ÇINAR vd.). *Sosyal ve Beşeri Bilimler Çalışmaları*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 294-306.

Kurt, Bayram (2019). *Türkiye'de Dilsiz Kaval İcracılarının Kaval Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Mafizer, Deniz (2013). *Dört Yıllık Mesleki Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Mey Çalgısı İçin Bir Metot Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, HALIÇ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ögel, Bahaeddin (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Kültür Bakanlığı Yayınları/638, Türklerde Devlet ve Ordu Mehteri, Cilt 8, Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Ötken, Tamer (1996). *Halk Çalgılarımızdan Kaba Zurna ve Metodu Üzerine Ön Çalışmalar*. Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özbek, Mehmet; Sun, Muammer; Tuğcular, Erdal; Bayraktar, Ertuğrul ve Önder, Burhan; (1989). *Türk Halk Müziği Çalgı Bilgisi*. Kültür Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara: Ünal Ofset.

Özdek, Attila (2005). *Bağlamanın İlköğretim II. Kademe Sınıflarındaki Müzik Eğitiminde Kullanımına Yönelik Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Özdek, Attila (2018). Türkiye’de Kaval Hakkında Yapılmış Çalışmalar Üzerine Bir Bibliyografya (Editör: Songül Karahasanoğlu ve Eray Cömert). *Uluslararası Kaval Sempozyumu Bildirileri Kitabı*. İTÜ TMDK Yayınları:12, İstanbul: Cenkler Matbaacılık, 181-203.

Özergin, Muammer (1967). *Türklerde Musiki Aletleri*. Akbank Yayınları, İstanbul: Hilal Matbaacılık.

Öztuna, Yılmaz (2000). *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara: Can Matbaacılık.

Picken, Laurence (1975). *Folk Musical Instruments of Turkey*. Ely House, Londra: Oxford University Press.

Samedov, Alihan (2009). *Balaban Metodu* (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Tarlabaşı, Burhan (1984). *Öz Çalgımız Kaval-Metot 1* (1. Baskı). İstanbul: Günlük Ticaret Gazetesi Tesisleri.

Tarlabaşı, Burhan (1988). *Kaval Metodu* (1. Baskı). İstanbul: Günlük Ticaret Gazetesi Tesisleri.

Tarlabası, Burhan (1990). *Kaval Metodu (Ortaöğretim İçin)* (1. Baskı). İstanbul: Afa Matbaacılık.

Tarlabası, Burhan (2016). *Kendi Kendine Dilli Kaval Öğren Metodu* (1. Baskı). İstanbul: Anadolu Ofset.

Tekşahin, Fedai (2011). *Dilsiz Kaval Metodu*. İzmir: Nilmer Ofset Matbaacılık.

Uçan, Ali (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar* (2.baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uzun, Mustafa Ö. (1993). *Mey Öğretiminde Metod*. Yüksek Lisans Tezi, EGE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yılmaz, Ali (2017). *Mey Metodu* (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurtçu, Cihan (2006). *Bir Performans Aracı Olarak Kaval ve Teknik Gelişimi*. Sanatta Yeterlik Tezi, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yürük, Ünal (2001). *Kaba Zurnanın Türk Müziğindeki Yeri ve Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı:	Gökhan KULAY	İmza:	
Doğum Yeri:	SÖKE/AYDIN		
Doğum Tarihi:	16 Eylül 1993		
Medeni Durumu:	Bekar		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	SIDIKA HANIM İ.O.	GENEL	SÖKE/AYDIN	2005
Ortaöğretim	SIDIKA HANIM İ.O.	GENEL	SÖKE/AYDIN	2008
Lise	AYDIN YÜKSEL YALOVA GÜZEL SANATLAR LİSESİ	MESLEKİ (MÜZİK)	AYDIN	2011
Lisans	N.E.Ü. AKEF	MÜZİK EĞİTİMİ	KONYA	2017
Yüksek Lisans	N.E.Ü.EĞTM BİL. E.	MÜZİK EĞİTİMİ	KONYA	2019

Becerileri:	
İlgi Alanları:	Müzik Eğitimi, Halk Müziği, Bağlama, Mey, Duduk, Balaban
İş Deneyimi:	
Aldığı Ödüller:	Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Merkezleri Arası Türk Halk Müziği Yarışmalarında Solo Çalgı Dalında 2013-2017 yılları arasında mey, duduk ile çeşitli dereceler. Kültür Bakanlığı Genç Sazendeler yarışmasında 2017 yılında türk halk müziği üfleme çalgılar ile Türkiye birincisi.

Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Doç. Dr. Attila ÖZDEK-N. Erbakan Ün. AKEF Müzik Eğt. Anabilim Dalı, Konya Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI- N. Erbakan Ün. AKEF Müzik Eğt. Anabilim Dalı, Konya Prof. Dr. Sema SEVİNÇ- N. Erbakan Ün. AKEF Müzik Eğt. Anabilim Dalı, Konya
Tel:	0554 7358889
Adres	EV: Alavardı Mah. Sedefköy Villa sok. Sedefköy Sitesi. 44/11 Yaka Meram/Konya

